

Braşov Lapok

Ára 5 le

Szerda
1931 * szeptember 16

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

211. szám
XXXVII. évtolyam

Ára 5 lej

Szigorított intézkedések Magyarországon, a bia-torbágyi bombamerénylet miatt

TESTETLEN IGÉK

Irla: Tanódy Endre

Unalmas ugy-e, nem hallani és nem olvasni egyebet, mint hogy a helyzet sivár és reménytelen?

Megszállott elmével töprengeni ugyanazon a megoldhatatlan feladaton, hogy miért, hogyan és meddig?

Osszeülnek barátok és rokonok, akik hosszú időn át nem találkoztak és azon veszik észre magukat, hogy órákon át egy szó sem esik ügyeikről, életükről és egyéni dolgaikról, hanem Anglia és Kína, Franciaország és Oroszország, Németország és Kelet-Európa politikai és gazdasági jövője foglalkoztatja őket és tölti ki beszélgetéseiket. Kimégy az utcára, a kaszinóba, a kávéházba és ott kérdeznak és kérdezel, de senki sem tud felelni. És mindez még a jóhiszemű, a „gutgesinn” felsőbb réteg, amely alatt ájtultan hallgat az elsőtől a falu és a rendőrkékre adott megbízhatatlan városi tömegek.

Bosszantó ez és elernyesztő, akarat- és gondolatölő, mint fülledt, forró nyári délután, mikor fejfájós villanások cikáznak, nehéz gondfelhőkben.

És mégis ez a szakadatlan sirás, rívás és fogak csikorgatása az egyetlen intézmény, az egyetlen mozgalom, az egyetlen folyamat még, amiben a szétugraszott tömegek lelkiük egyensúlyát megtalálják és a hagyományos rend összefogó erejét ezzel helyettesítik. Mint a fájdalom a könnyek túlfolyásában, az indulat a káromlásban, úgy könnyebbül meg a tömeglélek feszültsége ezen a szelepen át, és valósággal ingerlőleg és kihívólag hat rá, ha megnyugtatót kap arról, hogy minden a legpéldásabb rendben van és rendben marad, és ha olvassa például a jegybank jelentéseit, hogy a bankjegyfedezet megjavult és a pénzpiac helyzete teljesen kielégítő.

Akiknek megadatott, hogy tömegek és pártok élére kerüljenek és országokat kormányozzanak, azok rendszerint tudatosan, vagy ösztönösen kitűnő tömegpszichológusok, mert különben nem kerültek volna a helyükre, vagy nem maradhatnának meg állásaikban. Ez az egy készség és képesség az, amely megvan demokrata vezérekben és reakciós kancellároknak egyaránt, Metternich hercegen és Leninben. Sokszor bebizonyult, hogy az autokratikus berendezkedésről a demokráciára való áttérés első ideiben a reakciók legálább is olyan eredménnyel tudtak korteskedni, mint az új néppözegek, ha nem jobban, mivel régebben kezelték tömegeket és kevesebb elő feszélyezte őket.

Ezzel a hozzáértéssel és találékonysággal érezték meg különböző „illetékes” helyeken, hogy az egyedüli helyes módszer előnékesnek állani a panaszos tömegkórus elé. Beismerni, hogy ez így nem lehet tovább és kijelenteni, hogy csak hősies és győkekes rendszabályok vezethetnek ki a jelen nyomorúságaiából.

Argetoianu így mondta, mielőtt a kormányrudat kézbe vette és mondani ma is így mondja. Duca a napokban mondotta, hogy a földterheket konvertálni kell, hosszú lejáratú és alacsony kamatozású tartozásokra, államkötevények kibocsátásával. Mondotta.

De még nagyobbakat mondott ugyancsak a napokban Herriot, volt francia miniszterelnök és a francia radikálpárt ma is uralkodó vezére. A hozzájuk jutott töredékekből kivehetően azt mondotta, hogy Európa mai gazdasági rendje csődben van, le kell rombolni a vámfátárokat és szabaddá kell tenni a kereskedelmet. Mondotta. És mondta ugyanazt, sőt még nagyobbakat egy Pierre Cotenerről francia politikus és ugyancsak nemrégiben egy közgazdasági kongresszuson, amelyen százával vettek részt egyetemi tanárok és bankvezérek, egy Lorrain nevű amerikai professzor, ugyancsak mondotta, hogy öt éves moratóriumra van szükség.

A felfedezés kétségtelenül elmés és mint sok nagy felfedezés, a tömegpszichológia terén rendkívül egyszerű. Mondani kell és kész. „Mondja maga is” — tanácsolta a doktor a péciennek, aki panaszkodott, hogy tüzetlétára fiatalabbnak érzi és mondja magát, mint ő. Tíz évre visszanézve, meglepődve állapít-

hatjuk meg, hogy a nyilvános diplomáciának nevezett bluff és maga az egész Népszövetség tulajdonképpen a „mondja maga is” gyógy-módnak elvön álló ideggyógyintézetek voltak a tömegek idegrohamainak megjelölésére és megfékezésére és mi, avatatlanok, csak most látjuk meg, hogy ez a játék nem volt sem cél-, sem értelemnélkül való.

Félévről félévre mondván lett valami és mindig újabb hathónapos tárgyalási határnapokat tűztek ki, különböző bizottságoknak és ezek a határnapok égtek, mint szövétnekek a sötét pusztaságban, a jajszószelők tömegek előtt.

Nincsen orvos, aki merne így ígérni betegnek és nincsen falusi fiskális, aki így merne beszélni a parasztklienssel. De hát éppen abban van a vezéri nagyság és bátorság, hogy ezt merik, mert tudják és ismerik a tömeg egyik legjellegzetesebb szellemi fogyatékos-ságát, nevezetesen azt, hogy nem tud hátrafelé nézni és, hogy nincsen memóriája. Miközben várja a beteljesedést, el is felejtí az ígéretet, különösen, ha a kellően eltálat pillanatban új és még nagyobb hangú ígéretet kap.

Nem sikerült elfogadtatni a német-román kereskedelmi szerződést, amely pámkedő-ményes bevitelt engedett a román terményeknek Németországba, mert Csehszlovákia, — a szövetséges és Oroszország, — az ellenség, szót emeltek ellene. Áttetsző szereposztással Flandin, a francia kereskedelmi miniszter melegen pártolta a szerződés beiktatását, mintha Csehszlovákia és Franciaország különvételén is lehetnének. De nevétséges lett volna, ha Briand hazája, amely elől lo-vagol a páneurópai vesszőparipaversenyen, a legelső regionális megégyezést, — két volt ellenség között, — csirájában segít elfojtani. És így megbukott az első kísérlet, megbukott az első valóság.

De ugyanakkor az olasz főmegbízott, aki ugyancsak a regionális megégyezés ellen szó-lalt fel, azzal érvolt, hogy nagy területeket felölölő megégyezések kellenek, nem ilyen kicsinyek, — mondotta. Mondotta és ismét meg-villantották a mindent megoáltó, örök béké-

jü és boldogságu Páneurópát a tömegek két-ségbeesett tekintete előtt. Mondották és szét-oszlottak. És mire szétoszlik az újabb láz-álom, ujra összeülnek és mondják.

Ígék, melyek sohasem válnak, sohasem vál-hatnak testté, pedig ezen kezdődik a meg-váltás.

Nem válhatnak testté, mert egy gyufaszá-lon nem tudnak hirdetőik megégyezni és vi-lágszövetségeket ígérnek. Most a harc és a verseny az élettörvényük, mert ők maguk tulajdonosai, vagy igazgatói, vagy ügyvédjei a vállalatoknak és nagybankoknak, amelyek be vannak állítva és fel vannak építve a tizenkét év alatt kialakult helyzetre, begyö-kereztek ebbe a valóságba és sem nem akar-nak sem nem tudnak kiszakadni belőle. Lát-ják és tudják, hogy merre vezet a sors, de kitérniök, utat változtatniök lehetetlen, mert erre nincsen szerkezetük. Lényegükhöz és lé-nyükhöz tartozik, hogy a máról holnapra le-hetséges kereset és haszon legyen egyedüli céljuk és feladatuk és a kezeik között lévő államhatalmakat is ennek a szolgálatába és csak ennek a szolgálatába állítják. Nem te-hetnek másként, nem tudnak másként csele-kedni.

De mondani, azt tudnak!

Rendkívüli események Ausztriában

Vasárnap puccsot kísé-reltek meg a Heimwehr-csapatok

A Píriemer-különítmény megszállott négy stájerországi várost, a Bécs elleni felvo-nulási terv azonban csődöt mondott — A szövetségi kormány ura a helyzetnek

Elfogató parancsot adtak ki Stahremberg herceg ellen

Stahremberg herceg

Bécs, szeptember 14.
Szombaton, az esti órákban a bécsi rendőrfőnökség távirati értesítést kapott arról, hogy Weyrből

a Heimwehr-alakulatok 16 teherautón géppuskákkal felfegyverezve, clindul-tak Bécs felé.

A Heimwehr-különítmények, amelyek Píriemer Heimwehr-vezér parancsnoksá-ga alá tartoztak, Weyr-környékén több községben élelmiszereket rekviráltak. A mikor a bécsi rendőrfőnökség

e hadiállapotra jellemző eseményeket közölte a szövetségi kormánnyal,

azonnal megtörtént minden intézkedés, hogy a Heimwehr-alakulatokat utjukban feltartóztassák és semmi esetre se enged-jék Bécs elé.

A késő esti és az éjszakai órákban azonban Píriemer csapatai, amelyekről azt hitték, hogy Amstedenben megállot-tak,

megszállottak Bruck an der Mur, Kap-fenberg, Feldweg, Judenburg, Schlad-ming stájerországi városokat.

Ugyanez történt Krichdorfban és számos felsőausztriai községben is.

KIALTVÁNY A KORMÁNYZÁS ÁTVÉTELÉRŐL

Ezek a vidékeken órák alatt forradalmi események játszódtak le. Píriemer kiáltványt tett közzé, bejelentve abban a kormány ellen irányuló puccsot.

Píriemer kiáltványa tudomására hozta a lakosságnak, hogy a Heimwehr átvet-te a kormányt,

s ennek következtében a rendőrséget és az állami tisztviselőket feloldja a régi hivatalos eskü alól.

A Píriemer-puccs híre az osztrák fő-városban óriási riadalmat okozott s a szövetségi kormány körtáviratban utasi-

totta a hatóságokat, hogy a Heimwehreket tartóztassák fel és ha kell, fegyveres erővel is szorítsák vissza.

Knittenfeldben zajlott le a kormánycsa-patok és a Heimwehr-alakulatok első ütkö-zete, amelynél Píriemer emberei közül kettő elesett. A községben mindenütt kisebb-nagyobb összütközések és csepata-kéek voltak. Kapfenbergben vasárnap dél-előtt

a szociálisták támadták meg Píriemer különítményét,

amelyből a kölcsönös fegyvertűz után egy ember elesett, 11 pedig megsebesült

A BÉCSI ESEMÉNYEK

Bár Píriemer különítményei nem ju-tottak el Bécsbe, az osztrák fővárosnak mégis izgalmas órákat kellett átélnie az ottani Heimwehr-alakulatok megmozdu-lása miatt. Először azt a 40 főből álló cso-portot fegyverezték le, amely teherautó-kon a felkelés színhelyére akart utazni. A déli pályaudvaron egyébként szigorú ellenőrzést léptettek életbe és minden utast leigazoltattak.

Sokkal nagyobb veszedelem csiráját hordozta magában az a többszáz főnyi Heimwehr-csapat, amely

Bécsből a Klosterneuburg mellett levő Puchbergre vonult ki

és ottan szabályszerű katonai táborni-utott. A rendőrség óriási készültséggel vo-nult fel ellenük és rövidesen sikerült is megadásra bírnia a Heimwehr embereit.

A Puchbergnél 600 ember tette le a fegy-vert. A foglyokat 50 főnyi csoportokban szállították be a klosterneuburgi kaszár-nyába, ahol megtörtént a motozás és az igazoltatás. A hatóságok a Heimwehr-le-gényiséget egyelőre szabaddá helyezték,

az eljárást természetesen lefolytatják el-lenük. A tiszteket őrizetbe vették.

Vasárnap estére már bizonyos volt, hogy a

Píriemer-puccs nagyjában és egészében megghiusultnak tekinthető,

bár a helyzet még mindig nem egészen tisztia a Felső-Stájerországban lappangó Heimwehr-fészkek miatt. A helyzet va-sárnap még Kapfenbergben volt a legkritikusabb, ahol a Heimwehrek vezéreikkel együtt a Werk-szállóban ütöttek tanyát. A szociálista védőszövetség ennek követ-keztében itt továbbra is készenlétben ma-rad és nem hajlandó leszerelni. Leoben-ben pedig erős kommunista ellenmozga-lom észlelhető.

A KORMÁNY KIALTVÁNYA

Az osztrák szövetségi kormány vasár-nap este már kiáltványt tett közzé s ab-ban elégtétellel állapította meg,

hala valamennyi államszere kötelesség-tudásának és a polgárság törvényisz-teletének, a merénylő támadást megüt-közéssel és megvetéssel hárították vissza

és sorakoztak fel a törvényes kormány mellett. A Heimwehr-vállalkozás kicsiny területre szorítkozott és ott sem volt ered-ményes. A szövetségi kormány a puccs-ban bűnös elemeket a törvény teljes szigorával fogja felelősségre vonni.

Érdekes, hogy a Heimwehr tulajdon-képpen vezére, Stahremberg herceg s vele együtt Steiner szövetségi vezér a Píriemer-puccsot élesen elítélő nyilatko-zatot tettek és kijelentették, hogy a veze-tésük alatt álló Heimwehr-alakulatokat a felsőausztriai tartományi kormány ren-dekezésére bocsátják.

Ujabb jelentések szerint azonban a szövetségi kormány elfogató parancsot adott ki Stahremberg ellen is, aki külö-nítményével fegyveres megszállás alatt tartia Heterdina városkát.

Nyílt levél

az Országos Nyugdíjpénztár vezérigazgatójához

Vezérigazgató Ur!

On a napokban a következő szövegű hivatalos kommunikációt tette közzé:

„Néhány hónap óta az ország nyugdíjait vagy azokat, akik most kérték a nyugdíjazásukat, ajánlatokkal ostromolja. „Az elégedetlen nyugdíjasok bizottsága” név alá rejtőző szövetség, a melyet C. Frunzescu vagy P. Dan bukaresti ügyvédek képviselnek, — segítséget ígérnek különböző formák és ürügyek alatt. Az Országos Nyugdíjpénztár számos panaszt kapott ez ellen a szokatlan és alkalmatlan beavatkozás ellen és a panaszokat áttette az ügyészséghez és az ügyvédi kamarához. Ezen az uton hívjuk fel mind azokat, akiknek kérésük, közlenivalójuk vagy panaszuk van, hogy írásban egyenesen az Országos Nyugdíjpénztár elnökéhez vagy vezérigazgatóságához forduljanak.”

Igy szól az ön kommunikéje vezérigazgató ur.

E lap hasábjain jómagam is szóvettem már, hogy kijárók levelei árasszák el a boldogtalan nyugdíjasokat és megkérdem: hogy lehet az, hogy míg mi képviselők, nem tehetjük be a lábunkat az Országos Nyugdíjpénztár egyetlen hivatalos helyiségebe sem, az alatt ezek az ügyvéd urak pontosan informáló panak minden ügy állásáról, számról, fordulatáról.

Feleletet nem kaptam.

De én az ön nyilatkozata és felhívása után is megjósolom, hogy a tiltott kijárás és intervenció ezentúl is burjánozni fog az ön vezetése alatt álló intézmény-nél.

Mert igaz, hogy az ön felhívása szerint mindenki egyenesen forduljon önhöz, de mit ér mindez, ha ön a levelekre nem válaszol?

Én az utóbbi hónapokban több levelet írtam önnek nyugdíjasok érdekében, de soha ön azokra nem felelt.

Az Országos Nyugdíjpénztár folyosóján egy vastag könyv hever. Abba kell beleírni a reklamációkat, a mire ugyan csak ebben a panaszkönyvben önök választ adnak. Nos: én még júliusban egész sereg panaszt írtam be saját aláírásommal, de mikor visszamentem és kerestem rá az elintézés: nem találtam az én több oldalnyi írásomra egy hang észrevételt sem.

Pedig nem molesztáltam önt holmi oktatlanul türelmetlenkedő emberek kicsinyes siránkozásaival, hanem olyan esetekkel, a melyekben özvegyek férjük halála után egy évvel még mindig nem kapták meg nyugdíjukat. Legalább öt ilyen szomorú kis tragédiát írtam le, de ön, vezérigazgató ur, egyre sem reagált.

Nem mondhatja ön azt sem, hogy az én magánleveleimre nem köteles válaszolni. Mert én nem a saját ügyemben, hanem hivatalos ügyekben bátorkodtam Önnel levelezni. És nem szórakozásból, nem a jövő epiztola-irodalom számára firkálgattam önnek, nem azért, mert az nekem passzióm lett volna, hanem mert kénytelen voltam vele, minthogy a Nyugdíjpénztárnál szóbelileg nem tudom elsimni a nyugdíjasok szenvedéseit és mikor egy ízben önél jártam, azzal tört ki idegesen a panasz-özön elől, hogy irjam meg papíron.

Mirevaló tehát a publikum ámitása, hogy tessék egyenesen önhöz fordulni, ha ön a leveleket — úgy látszik — a papírkosárba dobja.

Amíg a Nyugdíjpénztárban a mai rendszer honol, minden tilalom, vagy megtorlás hiábavaló. Addig a kétségbeesett nyugdíjasok kénytelenek lesznek a kufárokhöz folyamodni, mert a tapasztalat az, hogy a közbenjárók valamit mégis elintéznek. — Hány szemrehányást kapunk mi, magyar képviselők, hogy arra esküdtünk becsületes jóhiszeműséggel az esküt nem tett tisztviselőket, ne keressenek pénzért kijárókat, mert aktáik szép sorjában ugys elintéződnek ingyen és ime, most szinte jogosan vetik a szemünkre, hogy akik közbenjárókkal dolgoztak,

Írta: Hegedűs Nándor
orsz. képviselő

dijakat. Jobb lett volna tehát mégis valamely befentes bukaresti fiskálist dusan megfizetni.

Ameddig tehát olyan sablonos akták is, mint az özvegyi nyugdíjak egyszerű átírása, egy évvel tovább is elhúzódnak, a míg a nyugdíjas nincs akinek elzokogja baját a Nyugdíjpénztárban, amíg ön csak kommuniké bocsát ki, hogy forduljanak írásban önhöz, viszont a levelekre válaszolni nem méltóztatik, — addig hiába jelenti ön fel az élelmes fiskálisokat, mert megint akad egy másik ügyvéd vagy rejtelmes egyesület, amelyik ezt a jó üzletet előlrol kezd.

A dalai láma volt eddig az egyetlen lény, akihez halandó ember be nem léphetett. Még a római pápa vagy az angol király is szóbaáll azzal, aki beszélni akar vele. Egyedül az Országos Nyugdíjpénztár referenseiből csináltak önök olyan megközelíthetetlen félisteneket, akikhez hozzájutni nem lehet. Legalább is a főlépcsőn nem. Hogy Frunzescu és Dan ügyvéd urak mégis miként találjanak a Nyugdíjpénztár szobáiba, azt önnek kel-lene kiderítenie.

De ön nagy ur, kiad egy kommuniké és nyugodtan várja az írásbeli panaszokat, anélkül hogy válaszolna rájuk.

Irtózatoss itéletidő szántott végig szombaton Temesváron

Halottak, sebesültek, elsodort házfelők, lekaszált fasorok, kidőlt távirópóznák s szétfullott telefonhuzalok jelölik a borzalmas pusztulást

Temesvár, szeptember 14.

Bukaresten át reggel öt órakor jelent-hetem csak az ebben az irányban nagy-nehezen használhatóvá tett telefonon azt a rettenetes, a szélsőkelet tömegpusztító tornádóhoz hasonló szélvihart és felhőszakadást, mely szombaton délután Temesvárt döbbenetes váratlansággal és félelmetes dühvel meglepte.

Délután három óra tíz perckor tört ki hirtelen, gyilkos szilajszággal, jégesővel társulva a szörnyű ciklon, mely pusztító hatását az egész város területén éreztette.

A Gyár város parkjában tömegkatasztró-fát okozott a vihar. Gondtalanul, vidáman sétáltak még pár perccel előbb az emberek, midőn egyszerre csak szinte orvul lecsapott a fergeteg. A viharos széllel, jéggel, záporral terhes itéletidő elől a sétáló nagy közönsége riadtan menekült be és zsufolódott össze a park pavillonjában.

Egyszerre csak a csarnok mellett levő hatalmas, évszázados fát vadul megfor-gatta a vihar, tövestül kicsavarta a föld-ből és rádöntötte a pavillonra, annyi száz ember menedékhelyére.

A hatás irtózatoss volt: három embert agyonhajtott a roppant fatömeg: Immer-zovics István kövezőmunkás, Peterde Albert 77 éves magánzó és Hüfler Miklós 58 éves kifizetés ott a helyszínén meghal-tak.

Ezen kívül a lezuhanó fa és a be-dőlt pavillon részei még huszonhat egyént sebesítették meg; ezek közül he-tet oly súlyosan, hogy aggodni kell az életükért.

Hasonló borzalmas rombolást végzett a szélvihar a strand fürdőn is, melynek pénztárhelyiségül szolgáló pavillonját úgy összelapította, hogy a bennülő Kolozs János pénztáros összetört ta-gokkal jutott el a földön, s mire a kór-házba jutottak a szerencsétlen emberrel, már meghalt a sebeiében.

Súlyosan megsebesült még egy csomó ember, aki a strandon vagy a közelében tartózkodott. A 37 éves Gáspár Istvánt úgy verte le a fergeteges szél, hogy a bal-lárára teljesen megrokkant; a 40 éves Maczer Vendel munkásnak a kulcsont-ja törött el; a 17 éves Szántó Máriának a vállcsontja. A 16 éves Kecsei Jánost, aki biciklin száguldozott, elkapta a szél, a géppel együtt a földhöz csapta, s fin és gép összetört tagokkal hevertek a földön.

Temesvárt alig van egyetlen épület, mely elkerülte volna a rémséges vihar pusztítását, amely valamilyen formában kárt ne szenvedett volna a forgószél dü-hétől. Az anyagi károkat is, amelyeket a vihar okozott, alig lehet felbecsülni.

A város két nap óta villanyvilágítás nélkül van.

A távirószlopokat kidöntötte a szél, a telefonhuzalokat is annyira megron-gálta, hogy Temesvár — kivéve Bukares-tet, melynek vonalát sikerült nehéz mun-ka árán akciószerűen tenni — el van zár-va a direkt telefonösszeköttetéstől.

A szél ereje olyan nagy volt, hogy a parkokban évszázados fákat csavart ki

tövestől, s utcákat szegélyező fasorokat kaszált le pillanatok alatt, mintha gyöngé gabonaszálak lettek volna. Az utcákat di-szító és levegőt enyhítő fasorok fái egy-harmadára csökkentek eddigi állomá-nyukban.

Ráviharozta dühét a ciklon az erzsébetvá-rosi templomra is. Az egyik keresztjét, amely két méter magas és több mázsa súlyu, oly erővel döngette meg, hogy

a kereszt lezuhant és oly erővel csapódott be a földbe, hogy alig látszott ki belőle.

A láncgyár söréttornyának a tetejét nyol-cszáz méternyire a Bégán át sodorta el a vi-har és szerencsére egy réten dobta le, ug-y, hogy emberéletben nem esett kár. A hely földje, ahová a torony teteje levágódott, ug-y néz ki, mintha gránátokkal lőtték volna szét.

Marosvásárhelyi kulturkrónika

Nem mérhetjük egyforma mértékkel a románokat és a zsidókat

Marosvásárhely, szeptember 14.

Csunya kulturbotrány csattant ki Maros-vásárhelyen.

Több marosvásárhelyi magyar szülő elha-tározta, hogy gyermekét a román nyelv ö-kéletesebb elsajátítása érdekében állami lice-umban fogja taníttatni. A Papiu Ilarion-li-ceum igazgatósága nem górdított semmi aka-dályt a beiratás elé, de tudomására hozta a szülőknek, hogy a tanulóknak felvételi vizs-gát kell tenniük. A gyermekek augusztus vé-gén jelentkeztek felvételi vizsgára s általá-ban kitünő eredménnyel estek át a vizsgála-ton.

Szeptember 3-án megnyitlak a tantermek a liceum növendékei előtt. Mint akik minden-ben eleget tettek a törvényes formásgoknak, a kisebbségi tanulók is megjelentek az osz-

tályban. Ekkor az igazgatóság több, mint 20 gyermeket hazaküldött, azzal az indoklással, hogy — nincsen számukra hely az osztály-ban.

A történelmi hűség kedvéért megjegye-zük, hogy a hazaküldött tanulók egytől-egyik mind kisebbségiek voltak.

Az intézet egyik tanára a következő kije-lentéssel adta magyarázatát az igazgatóság határozatának:

— Csak zsidó gyermekeket nem vettek fel az intézetbe. Az igazgatóság nem hajlandó egyforma mértékkel mérni a zsidókat és a románokat.

Kommentárokat nem fűzünk ehhez az el-vaakult magyarázathoz. Rábizzuk azt Jorga közoktatásiügyi miniszter urra.

A kézművesek és kisiparosok országos gyűlése

A tönk szélén álló kisipari existenciák érdekében memorandumot nyújtanak át a kormánynak

Bukarest, szeptember 14.

A kézművesek és kisiparosok vasár-nap országos gyűlést tartottak Bukares-tben. A gyűlést a kisiparosok országos szö-vetsége hívta össze, hogy napirendre tűz-ze a kisiparosság helyzetével kapcsolatos problémákat. A gyűlésen, amelyen több vidéki delegátus vett részt, Diaconescu elnök rámutatott arra, hogy a pénz- és hitelválság, az olcsó kisipari kölcsö-nök hiánya, a kisipart támogató törvé-nyes intézkedések hiánya, a hihetetlen-ül súlyos adók voltak azok, amelyek az egyébként is pusztító gazdasági válságon kívül, tönkre tették a kisipari egzisztén-ciákat.

A gyűlésen sok felszólalás történt, majd határozati javaslatot fogadtak el, amelyben követelik: vegyék revízió alá a kisipari adókat, az adókievítő bizottságok-ban adjanak helyet a kisipar képviselői-nek is, szüntessék meg a forgalmiadót, léptessék életbe a „patenta fixa” adó-rendszert, az állami és megyei, valamint városi és községi munkálatoknál elsősor-ban foglalkoztassák a kisipart, törvény-hozásilag rendezzék a munkanélküliség kérdését, ug-y, amint azt Franciaország-ban, Angliában és több más államban rendezték, fizessék ki végre a hadikáro-k-

ból származó követeléseket, egységesítsék és adjanak teljes autonómiát a munkás-biztosítási pénztáraknak és végül adjon a vasút tarifakedvezményt azoknak az iparosoknak, kézműveseknek és munká-soknak, akik tagjai a biztosítási pénztá-raknak. A határozati javaslatot emlék-iratba foglalva egy bizottság fogja a kor-mány tagjaihoz eljuttatni.

KOLOZSVÁRON

A kolozsvári kézműiparosok vasárnap gyűlést tartottak s megtárgyalva a kézműiparra nehezedő terheket, a követke-ző határozatot hozták:

A mostani adózási rendszer helyett a kormány hozza be a „patenta fixa” rend-szerét. Szüntessék meg a kézműipart igazságtalanul sújtó forgalmi adót. Állít-sák fel a kereskedelmi kamarák mintá-jára az önálló kézműipari kamarákat. Sürgősen teremtsék meg a kisipari hi-telintézetet a kisipar pénzügyi támoga-tására. A kisipari munkanélküliség csök-kentésének érdekében szüntessék meg a hatóságok és közüzemek műhelyeit. — Egységesítsék az ipartörvényt olyan el-vek alapján, hogy csak tanonc- és segéd-évek leszolgálása után juthasson bárki is önálló iparendélyhez.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ

BRASSO

Hétfőtől, szept. 15-étől fut az idény legmulatságosabb filmbohózata:

„Zsuzsi rendet csinál”

Főszerepben: TRUUS von ALTEN, FRANZ LEDERER, DINA GRALA, ALBERT PAULIG és SZÓKE SZAKÁLL.

KÖVETKEZŐ MŰSOR:

„A király parancsol”

Főszerepben: RENATA MÜLLER és OTTO GERBÜR.

Kommunisták robbantották fel a Budapest-bécsi gyorsvonatot

Huszonöt halott, rengeteg sebesült

A pokolgépet a bia-torbágyi viadukon helyezték el a lelkiismeretlen merénylők — A vonat százötvenméteres mélységbe zuhant

A halál-vagonok között van a Bukarest-bécsi kocsis is

A magyar kormány rendkívüli intézkedései

Budapest, szeptember 14
Magyarországon eddig páratlan vasúti merénylet történt a szombat-vasárnapra virradó éjszakán a budapest-bécsi vonalon.

a magyar fővárostól nem messze, a Komárom közelében fekvő Bia-Torbágy község határában, ahol egy ottani vasúti viadukot, amely egy százötven méteres mélységű völgy felett vezet át a vonatot, pokolgéppel ismeretlen tettesek felrobbantották abban a pillanatban, amikor a Budapest-Bécs felé haladó nemzetközi gyorsvonat ott áthaladt. Az irtózatos erejű robbanás következtében a viadukt összeomlott és vastraverzeivel együtt a százötvenméteres mélységbe zuhant a nemzetközi gyorsmozdonya, szerkocsija, valamint hat személykocsija,

míg az utolsó három személykocsi — csodálatos véletlen folytán, miután a nagy rázkódástól összekötő-láncai az előző kocsitól elszakadtak — lógva maradt a viadukt épségben megmaradt csonka részén.

A borzalmas szerencsétlenségről, a mely koromsötét éjszakában következett be, elsőnek a közeli Bia-Torbágy község lakosai vettek tudomást, akiket a hatalmas detonáció alvásukból vert fel. Azonnal félreverték a kis község hangját és ki fáklyákkal, ki lámpásokkal sietett a viadukhoz, ahonnan a robbanást hallották. A sötétben azonban csak sokára tudtak tájékozódni s inkább csak a mélységből előtörő jajkiáltásokból következtettek, hogy a rettenetes szerencsétlenség történhetett. Ebben a pillanatban még nem sejtették, hogy merénylettel állanak szemben.

szünt. Uglátszk...

Gámán tanácsos legyint, elvágja. A többi már sejt.

Teljes erővel indul meg a mentési munka, amelybe most már bekapcsolódnak az időközben Budapestről és Komáromból előrobogott tüzoltók is. Köteleken, vaskapcsokat a derekukhoz erősítve, ereszkednek le a halál völgyébe a tüzoltók, mentők és pályamunkások. — Odalent nemsokára kivilágosodik, kis mozgó alakokat látni, mint lámpásokkal, fáklyákkal igyekeznek behatolni a romhalmazba, keresik a vagonok ajkait, a fülkék ablakait, hogy azokon bemáshassanak és, akiken még lehet, segítsenek.

Az eső szítal, nehezen világosodik. Egy örökkévalóság ez, amíg az áldozatok előkerülnek. Közben idefent, a „parton”, Sárk Géza, ceglédi újságíró, aki a felrobbantott vonaton utazott és egy sze-

rencsés véletlennek köszönheti megmenekülését, beszéli a körülállóknek:

— Nekem elsőosztályú szabadjegyem volt, Bécsbe akartam utazni. Budapestre rögtön a mozdony után következő negyedik kocsiba szálltam, de aztán, nem tudom, magam sem tudom, hogy miért... nemsokára felkeltem a helyemről és hátramentem, az utolsóelőtti kocsiba, amelyet az urak ott látnak függni a hid megmaradt kis szakaszán — és odamentem, ahol, mint elmesztem, csonk, mered a mélység fölé a halál-vonat megmenekült része.

Ez az újságíró volt az első, aki segítséget nyújtott.

— De hogy történt a robbanás? — kérdezi tőle valaki.

Sárk Géza a fejét fogja... Mintha valami szédületből került volna ki... Ne kérdezzék... nem tudja... csak a szörnyű detonációt nem fogja soha elfelejteni.

Az első Budapestre küldött hír

Budapestre az első hírt a bia-torbágyi vasúti ór adta le a Keleti-pályaudvar főnökségének.

— Szerencsétlenség történt, közelebb még nem tudok, küldjenek azonnal segélyvonatot! — szolt a telefonból a pályaudvar kétségbeesett hangja.

A Keleti-pályaudvar főnöksége rögtön továbbadta a jelentést a MÁV vezérigazgatóságnak, ahonnan Gámán Gábor miniszteri tanácsos sietett ki a pályaudvarra közelebbi információkért. Ekkor már egyetlen izgalmas nyüzsgés volt a Keleti nagy indóháza. Az utasok kö-

zött pillanatok alatt elterjedt a hír, hogy valami rettenetes dolog történt.

A forgalmi irodákat megrohanták az emberek, akik az éjszakai vonatokkal hozzátartozókat várták, mert még senki nem tudta biztosan, hogy a Budapest felé jövő vagy a Budapestről elindult egyik vonatot érte a katasztrófa.

Gámán miniszteri tanácsos hívja most telefonon a bia-torbágyi főnökséget.

— Kérem az istenért, mindjában valamit — kiált bele izgatottan a kagylóba — hány sebesült van? Halottak vannak?

Merénylet történt

A válasz most is bizonytalan. Sok halott és sebesült lehet — hangzik a reszkető felelet. A segélyvonatok elindultak már? — Aztán egészen riadtan: — gyújtózsinórt találtunk!

Gámán miniszteri tanácsos remegő kézzel akasztja vissza a hallgatót és a köré sereglett nyugtalan emberek felé fordulva megrendülten mondja:

— Merénylet történt
A Keleti-pályaudvar most már olyan, mint egy méhkas. Sápadt, izgatott arcok, az emberek össze-vissza szaladgálnak, egy idősebb asszony a karjánál rángat elő egy magasabbrangu vasutast és rimánkodik neki:

Az első segélyvonat

Eközben egymásután foganatosítják a mentő- és nyomozati intézkedéseket. A külső pályaudvaron összeállítják az első segélyvonatot és alig pár perc múlva már robog is ki, orvosokkal, pályamunkásokkal, fáklyákkal, kötszerekkel. — Most hirtelen autó áll meg az indóház előtt. Gömbös Gyula honvédelmi és Keresztény-Fischer Ferenc belügyminiszter szállnak ki belőle, akiket a merénylet híre álmukból vert fel és azonnal ide-siettek. Rögtön visszavonulnak a pályaudvari rendőrség szobáiba, ahol már vár rájuk Bezzegh-Huszágh főkapitány.

Odakint az emberek csak nem akarnak osonni. Most már lázasan fut közöttük a hír.

„Merénylet... kommunisták... Rengeteg halottról beszélnek. A nyugtalanul újra lángrakap, amikor negyed óra múlva újabb segélyvonat, egy következő félóra múlva pedig egy harmadik robog ki az éjszakába. Ez az utolsó darugepet is visz magával.

— Ez fogja kiemelni a mélységből a vagonokat.

Mert azt már mindenki tudja, hogy a bia-torbágyi viadukt omlott össze. Csak

— Az istenért, uram, könyörüljön, melyik vonattal történt a szerencsétlenség, a fiamat várom Bécsből...

Most már legalább egyik irányban megnyugtathatják a közönséget. Erős, hivatalos hang dörög végig az érkezési oldal kupolacsarnokán

— A Budapestről éjjel féltizenkettőkor Bécs felé elindult gyorsvonattal történt szerencsétlenség. Tessék szétosználni.

A nyugalom valamennyire helyreáll, bár itt már hiába várnak, mert a bia-torbágyi romok miatt a bécsi ellenvonat aligha fog reggel előtt befutni...

azt nem tudják még, hogy milyen körülmények között...

A HELYSZÍNEN

Bia-Torbágy, a két község közös vasúti állomása, alig néhány kilométernyire fekszik Komáromtól. A segélyvonat még rohan egy darabig, azután megtorpan. Közvetlenül a viadukt előtt a legrálsó pályamunkások, orvosok, rendőrségi emberek és újságírók a gyorsan feltartott fáklyák fényénél már látják is a három személykocsit, amint minden pillanatban utánazuhanni készülnek a többi cagocoknak, amelyek lent fekszenek százötven méter mélységben és ahonnan most már egyetlen hangot sem hallani. Ott már csak halottak lehetnek.

A bia-torbágyi főnök jelenti Gámán miniszteri tanácsosnak, aki az első segélyvonattal kiérkezett:

— A mozdony, a szerkocsi, a budapest-ostendei, a bukarest-bécsi hálókocsi, a budapest-genovai, a bukarest-londoni és a budapest-párisi első- és másodikosztályú személykocsik fekszenek odalent. Az emberek most próbálnak kötélen leereszkedni. Eleinte hallottunk odalentről jajgatást, de egyidő óta meg-

Huszonkét halott

Végre reggel van és a köteleken már huszonkét halottat húztak fel. Ide terítették ki őket, hevenyészve, a fűre, nem is takarták le, hogy agnoszkálhassák, úgy bámulnak üveges, nyitvamaradt szemmel a szürke, reggeli égre. Valaki számolni kezdi őket.

— Megálljunk csak — mondja Gámán miniszteri tanácsos és a Keleti-pályaudvar egyik ellenőréhez fordul, akit sebtiben lehozott magával: — hány jegyet adtak ki erre a vonatra?

— A Budapesti pénztár negyven jegyet szolgáltatott ki — hangzik a válasz. — A kísérszemélyzet pedig nyolc főből állott.

Egy... kettő... három... négy... öt... hat... hét... nyolc... kilenc... tíz... tizenegy... tizenkettő... — rémes hallgatni ezt a számolást amely sehogycsak akar végetérni...

— Jelentem, huszonkét halott!

Gámán most a három fennakadt kocsiból kimentett, egész testükben remegve ottálló utasokhoz fordul:

— Kérem, tessék mindenkinek végigmenni a soron, ha valaki valamelyiket ismeri, szóljon.

A GYASZOS NÉVSOR

A szerencsés megmenekültek elhaladnak a halottak lábait előtt és néznek fel az arcukra. A vasutasok is ott lézengenek ismerős társaik után nyugtalanokodnak.

Délelőtt tízóraira így alakul ki az első névsor — felismerésekből és a zsebekben talált igazolópapirokból:

Simon Lajos postás, Nagy László vasutas, Bolza Ferenc községi jegyző és felesége, Deák Domokos vasutas, Kicsmarik József vasutas, Pintér Lajos napszámos, Tót Eszter vasutas-takarítóasszony, Morvai Sándor, a felrobbantott vonat mozdonyvezetője, aki elsőnek halhatott meg, Nemes Miklós fűtő. A kísérszemélyzet és a vonat vezetői tehát kivétel nélkül meghaltak. Sokkal nehezebb volt a két

hálókocsi áldozatainak személyazonosságát tisztázni. Ki tudta az első pillanatokban, hogy honnan is jöttek, hova is akarnak utazni, kik voltak? Végre két nő mégis agnoszkálnak. Az egyik egy egész fiatal, csodaszép arcú nő, barna élyempizsama van rajta, ahogyan a hálókocsi-ban aludt. Ezt Hilda Faroldt-nak hívják, uttleve szerint angol. Még egy nő van itt, idősebb hölgy, a teste teljesen szétroncsolva, egyszerű vászonhálóingben: Hilda Kulz, német. A többieket egyelőre senki nem ismeri, teljesen össze vannak roncsolva, ezek voltak a hálókocsok, a Bukarestből jövő és a Budapestről Párisba menő első- és másodikosztályú személykocsi utasai. Mind gazdag emberek, bőrdíszük legalább is erről tanuskodnak.

A megmenekült utasok között van egy ismert név is: báró Pálffy-Daun, magyar arisztokrata, aki a katasztrófa pillanatában éppen az ablaknál állt. A robbanás ereje keresztüldobta az ablakon, olyan szerencsésen, hogy visszaesett a hid mögé, míg a többiek akkor már feltartóztatlanul zuhantak a mélységbe.

Intézkedés történik, hogy a halottakat egy már ott várakozó teherautó a budapesti törvényszéki orvostani intézet hullakamarájába szállítsa.

A sebesülteket — mintegy huszonötöt összesen, akik között öt súlyos van — mentőautók viszik Budapestre a Rókus-kórházba. A máskor oly csendes bia-torbágyi-komáromi országút hangos az autózsinórak bugásától...

AZ ELLENVONATOT IS POKOLGÉP VÁRTA

Háttra van a vizsgálat. Hajaal óta, a mikor már egy kevésbé látni lehetett és jobban lehetett tájékozódni, folyik a rendőrség embereinek terepszemléje. A gyújtózsinórt már a bia-torbágyi pályán megtalálta. Most a gyutacsot keresik és az elemet, ami lángrobbantotta a pokolgépet. Ásóval, botvégekkel turkálnak vi-

Telefon 145 **Redouie Mozzó** BRASSÓ

MA, HÉTFŐN A DIADALMAS SIKERÜ

„Egy pezsgős éjszakán”

című, vidám, lüktető, modern slágerekben gazdag, gyönyörű mizsikájú német filmpoperette, mely parádés feldolgozásával Brassó előkelő közönségét hódította meg.

Főszerepben: FRITZ SCHULT, JENNY JUGO és SZÓKE SZAKALL.

Előzőleg: Egy Pathe-journal keretében Josefina Baker ének és táncszámai a Párisi operában, valamint Európa szépségkirálynőinek felvonulása az „ezüsthídon”.

Következő műsorunk: **„Moniecarlo”** a világ legnagyobb primadonnája Jeanette Mac Donald-al.

JÖN! **„KÉT TEST EGY LÉLEK”**

Igy kell lég és napfürdőt venni!
A napfürdő előtt, amelynek egyébként sohasem szabad elhanyagolni a testtel történő, alaposan be kell dörzsölnie magát

NIVEA - CRÉMMEL - OLAJJAL

Mindkettő, mint egyedül a maga nemében, tartalmazza a bőrökön, bőrpoló eucerintet, mindkettő csökkenti a fájdalmas lesülés veszélyét és mindkettő megadja a bőrnél — még borús időben is — a kívánt szép barna színt.

Nivea-Crém: Lei 16.00—72.00. Nivea-Olajjal: Lei 55.00, 85.00
Beldersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Iuliu Maniu 39

gyázva a viadukt megmaradt szakaszán és lent a romok között. Tudniillik kettős hid vezet itt, a másik az ellensinipárnak — és attól tartanak, hogy az is alá van aknázva. Az óvatosság jogos is. A párhuzamos viadukton megtalálják a másik gyújtószínort, amely viszont a szembejövő expresszt robbantotta volna fel. Most ennek a bombáját keresik, de ez eddig még nincsen meg. Az expresszt természetesen a tulajdonos leállították, az utasoknak át kellett szállani, segélyvonattal mentek be Pestre.

— Itt van!... megvan! — hallatszik hirtelen.

Az egyik pályamunkás felémel valsmít. A szakértők rögtön látják: gyújtás! Megvizsgálják:

német gyártmány, ugyanolyan, mint a milyennel a jütaborgi merényletet kö-

vetették el, amikor Brüning hazaérkezett Rómából.

Aztán nem sokára előkerült a zseblámpa-telep is, amely a gyújtócsót meggyújtotta. Ez angol vagy holland gyártmány, pontosan még nincs tisztázva.

Egyszerre valaki papírt vesz észre a viadukt innenső oldalán, egy fára akasztva. (Emlékezzünk, hogy a jütaborgi merényletnél is egy utscheli fán üzenetet találtak a merénylőktől.) Felveszik a papírt, egyszerű irkalap, de rajta egy mindent megmagyarázó szöveg, ceruzával:

„Ha a kapitalista állam nem ad kegyelmet, szerzünk másképpen. Robbanóanyagunk, benzinünk elég van”.

A helyszíni vizsgálatot vezető rendőrtanácsos gondosan a tárcájába teszi a papírost és a következő pillanatban már robbog is az autóján Budapestre, egyenesen a belügyminisztériumba...

Szigorított intézkedéseket foganatosított a kormány

Budapest lázas izgalomban van. Gróf Károlyi Gyula miniszterelnök, aki vidéken tartózkodott,

a fővárosba érkezett már kora reggel és rögtön tanácskozássra ült össze a belügyminiszterrel és a honvédelmi miniszterrel.

A tanácskozás eredményeképpen már a délelőtti folyamán elrendelték az ország összes közüzemeinek, alagutainak, hidainak, viaduktjainak karhatalmi megszállását. A belügyminisztérium telefonjai szakadatlanul csengenek. Fogatosították a biztonsági intézkedéseket, nehogy a merénylet megismétlődhesse.

A vizsgálat eddig a következőket állapította meg teljes határozottsággal:

A merényletben nincsen magyar bűnös. Külföldiek követtek el, amit bizonyít az is, hogy a robbanást megelőzőleg egy félórával Londonból és Koppenhágából telefonon felhívták a Keleti pályaudvart és aziránt érdeklődtek, hogy nem történt-e valami szerencsétlenség a bécsi gyorsvonattal. Természetesen a Keleti-pályaudvar főnöksége akkor még nem tudott semmiről, amint hogy nem is tudhatott. A telefonérdeklődők azonban már tudták és várták a merényletet. Nyilvánvaló tehát, hogy külföldi szervezet készítette elő, talán ugyanaz, amely a kormánykörükből a következő információkat kapjuk:

— Az a meggyőződésünk, hogy a budapest-bécsi gyorsvonatot

moszkvai utasításra robbantották fel, amint hogy moszkvai kézre vallanak az utóbbi időben elkövetett többi európai vasúti merényletek is.

Horthy kormányzó Gödöllőről Budapestre érkezett

Ma délelőtti Horthy kormányzó Gödöllőről Budapestre érkezett és azonnal magához kérte gróf Károlyi Gyula külügyminisztert, Zsitvay igazságügyminisztert, Keresztes-Fischer Ferenc belügyminisztert és Gömbös Gyula honvédelmi minisztert, akikkel hosszabb időn át tanácskozott. A tanácskozással jelentést nem adtak ki.

A merénylet külföldi előkészítése mellett szól az a körülmény, hogy a viadukt mellett talált pár sor írás aláírásképpen ez van írva: „A fordító”. Valószínű tehát, hogy a fenyegető üzenetet idegen nyelvből fordították. Az írás egyébként el van fordítva, nőírást próbál utánazni.

A magyar területen elkövetett merénylet az egész világsajtót foglalkoztatja. A legtöbb lap azon a véleményen van, hogy anarchisták követtek el a merényletet, amelynek a kommunistákhoz nem sok köze van. Az angol sajtó megállapítja, hogy a bomba és a módszer a román-német-osztrák területen szokásos merényletek kitervezőire és végrehajtóira vall.

A berlini rendőrség állandó telefonösszeköttetésben van Budapesttel. A viadukt mellett talált levelet képtáviró útján közvetítették Berlinbe.

ebben az irányban is megindult a nyomozás. Az a feltevés alakult ki, hogy három férfi követte el a merényletet. Egyikük felügyelt, míg a másik kettő a pokolgépet tartalmazó bőröndöt elhelyezte a viadukton. Kormánykörökből szerzett értesülés szerint a merénylőkre feltehetően halálbüntetés vár.

ARADI SZEMTANU A KATASZTRÓFÁRÓL

Aradi munkatársunk érdekes beszélgetést folytatott le ma a bia-torbágyi tömegdráma egyik szemtanújával, aki a Bécsfelől robbogó gyorsral érkezett a katasztrófa színhelyére, ahol a szerencsétlenség miatt körülbelül két és fél óráig voltak kénytelenek vesztegelni.

— Borzalmas élmény volt, — meséli Jacob, — a vonat hirtelen megállt. Leirhatatlan pánik tört ki az utasok között, mindnyájan

ész nélkül ugrottunk ki a vonatból a pályatestre. A levegő még mindig halálhőrgés volt tele, kinos nyögések töltötték meg az egész szakt. A MAV elnökgazdátja, aki rövidesen megjelent a helyszínen, parancsot adott a legbátrabb vasutasnak, hogy néhány személyesszen át egy mozdonyt a viadukton, mozdonyvezető halálsápadtan, reszkelve tett el a parancsnak. Négyeszer tette meg az utat a viadukton keresztül, oda és vissza, csak akkor merték utnak indítani a veszélyes gyorsvonatot.

A hajmeresztő vasúti szerencsétlenségnek egyébként egy aradmegyei áldozata is van. A zuhanás következtében életét veszítette Rósenthal Jenő nagyhalmaggyi kereskedő is, akinek üzleti ügyei elintézése végett igyekezett Bécsbe.

Tüntettek és romboltak a Berkovitz-bank megkárosodott betétesei

Még most sem vezettek eredményre a Banca Naționalăval folytatott tárgyalások

Bukarest, szeptember 14.

Vasárnap este hat órakor a fizetésekre len Berkovitz-bank betétesei és hitelezői értekezletet tartottak, amelyen több, mint száz érdeelt vett részt. A betétesekből alakult bizottság beszámolt az értekezleten arról, hogy a Berkovitz-fivérekkel írásba foglalták azt, hogy a bankkal szemben fennálló tartozások visszafizetését a Berkovitz-fivérek magánvagyonukkal is garantálják. Ugyancsak beszámolt a bizottság arról is, hogy a Banca Națională által kifizetésre helyezett 300 milliósi gyorssegélyre vonatkozó tárgyalások nem vezettek eredményre, nincs is remény arra, hogy ezt az összeget a bank megkapja s így nem marad más hátra, minthogy a betétesek megvárják a kényszeregyezségi eljárás lefolytatását.

Az értekezlet rendkívül viharos volt. Egyformán támadták a Nemzeti Bankot és a Berkovitz-testvéreket. Végül is a következő határozatot fogadták el:

A betétesek csak abban az esetben járulnak hozzá a bank kényszeregyezségéhez, ha a bank a kényszeregyezségi kért megváltottatja, még pedig úgy, hogy a betéteket nem három, hanem két év alatt, 50—50 százalé

zalék arányban fizeti vissza. A betétesek Banca Naționalăval a további tárgyalásokra beszüntetik. A Berkovitz-testvérek magánvagyonukat ne mint garanciát, hanem személyes értéket csatolják a bank vagyonához.

Miután az értekezlet végetért, mintegy száz betétes elindult a Str. Scauna felé, Ely Berkovitz sógorának a lakására, mert a betétesek úgy voltak értesülve, hogy Ely Berkovitz ott tartózkodik. Miután ott azt a választ kapták, hogy Ely Berkovitz nincsen a sógora lakásán,

a betétesek rövid zajongás után betörték a lakás ajtaját és vezető üvegajtót,

majd, amikor meggyőződtek arról, hogy keresett Ely Berkovitz tényleg nincsen ott, elindultak a Calea Mosilor felé, egy másik Berkovitzhoz. Mire azonban az egyre növekvő tömeg odaérkezett, kiporult a rendőrség is és az izgatott tömeget szétoszlatta.

Az eseményekkel kapcsolatban a Berkovitz-testvérek nyilatkozatot tettek közzé, amelyben közlik, hogy a Banca Naționalăval még mindig nem szakadtak meg a tárgyalások és, hogy a 300 milliósi kölcsönt a Nemzeti Bank csak azért nem folyósította meg, mert a betétesek közül sokan nem írták alá az egyezségről szóló okiratot.

Jorga marad

A király kívánságára megtörtént Jorga és Argetoianu kibékülése

Jorga többé nem szól bele a gazdasági kérdésekbe

Bukarest, szeptember 14.

Hogy a szombati minisztertanács Színájában mi történt, arról pontos képet alkotni még ma sem lehet, a bukaresti sajtó állásfoglalása azonban minden bizonnyal arra enged következtetni, hogy a sokszorosos beharangozott kormányváltás ténye egyelőre eltörlődött.

Jorga távozását a kormánylapok kivételével az egész bukaresti sajtó bizonyosságot vett a kiderült, hogy a sok biztosra vett jóslás — sok hüho semmiért lett.

Jorga marad. És maradásával egyidőben szent lett a béke között a Argetoianu között. Erről a váratlan fordulatról a bukaresti lapok közlik az alábbi érdekes kommentárokat:

A Miscarea szerint a színajai minisztertanácsban Munteanu-Ramnic miniszterelnökségi államtitkár fényképmásolatokban mutatta be azokat a dokumentumokat, amelyek azt igazolták, hogy a miniszterelnök távozását sürgető és hangoztató sajtókampányt maga Argetoianu belügyminiszter készítette elő.

Azt már az „Adeverul” írja meg, hogy ennek a kinos leleplezésnek mi lett a pillanatnyi következménye. Felsőbb helyről származó sugallatra a kormány két tagja között megtörtént a fegyverszünet azzal a feltétellel, hogy Argetoianu szabadkezet nyer a gazdasági kérdésekben, viszont Jorga miniszterelnök többé nem keresztezi pénzügyminisztere pénzügyi koncepcióit.

A Lupta jelzi, hogy Argetoianu rövidesen lemond belügyminiszteri tárcájáról s munkásságát kizárólag gazdasági kérdések megoldásának szenteli.

KAROLY KIRÁLY MELEG.
HANGU ÜDVÖZLŐ TÁV-
IRATA JORGAHOZ

Vasárnap zajlott le Focsaniban a Liga

Culturala jubilaris diszközgyűlése, amely üdvözlő táviratot küldött az uralkodónak. Károly király erre a táviratra a következő, igen megleghangu táviratban válaszolt Jorgának:

Teljes lelkemből köszönöm önnek, aki az összes románok kulturális mozgalmainak vezetője, a hűségnek és szeretetnek ama szép szavait, amelyeket a Liga Culturala kongresszusa alkalmával kifejezett. Az a nagy mű, amelyet Ön a román kultúra területén létrehozott, egyedüli biztosíték arra, hogy megvalósulnak azok a jó tettek, amelyeknek véghezvitelére a kormányban levő munkatársak önrel az élükön hivatottak.

Ebből a táviratból a bukaresti lapok és politikai körök azt a következtetést vonják le, hogy Jorga továbbra is változatlanul bírja az uralkodó jóindulatát.

Ne borotvapengét kérjen hanem követelje a

vezérképviselő: C. Duisberg
Bucureşti I. Str. Carol Nr. 3

Hírek

Töröm a fejemet

LÉGHÁJÓ-KIARUSITAS

Anglia Istentől áldott
Neki adta MacDonaldot,
Aki spórolásra lázadt
S eladja a nagy R. 100-at!

Fejünk okát nem kutatja
Am a tette megmutatja
Hogy a levegőből szépen
Meg lehet élni ilyképen!

MALMOSOK GONDJA

Malmosnak most rossz lesz lenni
Kenyérbélyeget kell venni.
Szólt egyikük s könnye pergett:
Ez az örölsbe kerget!

NEMES FERENC

Már zajlik a harc Boila Romulus alkotmánytervezete körül

Kolozsár, szeptember 14.

A B. L. hétfői számában adtunk hírt Bocu Sever dr. volt bányai tartományi főnök nagy horderejű nyilatkozatáról és annak alapján Boila Romulus dr. új erdélyi alkotmánytervezetéről. Ugy a nyilatkozat, mint az autonómia körvonalait felvázoló alkotmánytervezet éleshangú vitát indított meg a kolozsvári sajtóban, elsősorban a liberális és a kormánypárti lapoknál.

A liberális Natiunea felháborodásában például a következőket írja:

— Bocu dr. el akarja szakítani Erdélyt, hogy legyen számára egy olyan terület, ahol a bíróság nem üldözheti. Autonómia kell azoknak, akinek — börtönben van a helye. Ezt az autonómia-örületet csak úgy lehet kigyógyítani, ha hirdetőit bebörtönözik. Ki kell sorolni a nemzeti pártot vezetői közül minden tizediket, falhoz kell állítani őket és agyonlőni minden teketória nélkül. Ha Erdélyért

800.000 román katona esett el, joggal el lehet pusztítani azokat, akik az ő áldozataik eredményét akarják megsemmisíteni.

Nem marad el a Natiunea mögött a kormánypárt kolozsvári hivatalos lapja, a *Drumul Nou* sem, amikor a következőket írja:

— Az erdélyi magyar sajtó nagy örvendezéssel fogadja a nemzeti-parasztpárt autonómista akcióját s a nagy örömtől már egészen egzaltált lett. Mert amit nem lehet elmondani a román lapokban, helyet talál az a magyar sajtó hasábjain. Azonban Bocu dr., a vámcsempész csak a bünvádi eljárás következményei alól akar megmenekülni, nagyon fontos tehát, hogy a nemzeti parasztpárt nyíltan felvette programjába Erdély autonómiáját. Vajda Sándor már el is utazott Szovátrára, hogy Maniu áldását kikérje a kettős hazaáruláshoz.

grammot fogyott, csak annyit mondott, hogy Magyarországról önként jött haza és nem fejezte ki a magyar-román határon. Hatósági intézkedés egyelőre nem történt az ügyben. A klinika igazgatósága kijelentette, hogy Sava Cornél állapota olyan súlyos, hogy még hatósági intézkedés esetén is vissza kell tartani a klinikán, annyira gondos ápolásra és kezelésre szorul megviselt szervezete.

— EGY MAGYAR ORVOS KIDOLGOZTA A HÖGUTA ÚJ GYÓGYMÓDJÁT. Budapestről jelentik: Dr. Mezei Károly, budapesti orvos most hozta nyilvánosságra a höguta gyógykezelésére vonatkozó kísérleteinek eredményeit. Mezei dr. felfedezése nemcsak a höguta gyógyítására korlátozódik, hanem új fejezetet nyit a sebészet történetében is, mert eljárása a sebek steril kezelésére terén is nagy jelentőségű.

— BANDITA-TAMADAS A PLOESTI-BUKARESTI ORSZÁGUTON. Bukarestből jelentik: Vasárnap hajnalban vakmerő rablótámadás történt a Ploestiből a fővárosba vezető országúton. Négy fegyverkezett bandita utját állotta egy autónak, melyben több fiatal ember ült, amikor pedig a soffőr meggyorsította a gépet és átvágott köztük, több lövést adtak le rá. Egyik golyó áthatolt a zárt autó karosszériáján s a fején súlyosan megsebesítette az egyik utast, akit a bukaresti Brancovenesc-kórházban részesítettek orvosi segélyben. A csendőrség megindította a nyomozást az utonállók után.

— MAROSVÁSÁRHELYI HIREK. Tudósítónk jelenti: A toplicai Agrárbank tulajdonában levő erdőszécsen ismeretlen ok miatt tűz keletkezett és 2400 köbméter tűzifa elégett. A kár 250.000 lej, amely biztosítás révén megtérül. — Salamon Béla marosvásárhelyi kereskedő, aki állampolgársági ügyét sehogysém tudta rendezni, rávette Babos Ferenc sárpataki községi bírót, jó pénzért állítson ki számára egy bizonyítványt, amely igazolja, hogy Salamon 10 évig tartózkodott a községben. A dolog kiderült s a rendőrség megindította az eljárást, de annak következményei elől Salamon is, Babos is megszökött ezelőtt 3 nappal. Babost Kolozsváron tartóztatták le és onnan hozták vissza Marosvásárhelyre. Salamon egyelőre nyomtalanul eltűnt. — Felháborító erkölcsbotrány szálainak ki-

Jorga ünnepelteti magát

Focsani, szeptember 14.

Vasárnap vette kezdetét a Liga Culuturala jubiláris kongresszusa, amelyen az egyesület fennállásának 40. és elnöke nek, Jorga professzornak 60 születési évfordulóját ünnepl a román közelművelődés.

A kongresszus reggel Jorga ünnepélyes fogadásával nyílt meg, amely után leleplezték a „Határkő” emlékművet, amely az ország régi határait jelképezi. Az ünnepi beszédet Jorga tartotta.

Fél 11 órakor került sor a nagygyűlés tulajdonképpen megnyitására, amely alkalommal hosszasan ünnepelték Jorgát és üdvözlő táviratot küldtek az uralkodónak, valamint az erdélyi Astrá-nak, amely ugyancsak most tartja kongresszusát Sepsiszentgyörgyön.

— ANTISZEMITA ZAVARGÁSOK BERLINBEN. Berlinből jelentik: A Kurfürstendamm egyik zsábagója előtt vasárnap este a nemzeti szocialisták gummitokkal és fegyverekkel támadtak az ájtatosságról és önzőlő hívőkre. Többen megsérültek a heves küzdelemben, amelynek folyamán két lövés is eldördült. A feldühödött szocialisták ki-fosztották és szerteztették néhány környékbeli üzletet is.

★ Biri néni szakácskönyve a legjobb — ezt tanúsítja legalább 15000 asszony. Csak ezt fogadja el! Ara kemény felvászonkötésben 130 lej. Kapható mindenütt. Kiadta a Brassói Lapok Könyvosztálya.

— ÓRIASI VIHAR DÉVÁN ÉS KÖRNYÉKÉN. Déváról jelentik: Szombat délután négy óra tájt hatalmas vihar pusztított Déván és környékén. A vihar hatalmas szélorkánokkal kezdődött, amit leirhatalan felhőszakadás követett. A szélorkán valósággal embereket emelt fel, a csángótelepen istállókat és ólokat vitt el, rengeteg fát tépett ki, köztük a vár alatti park magas fenyveseit is többől kitérte. Villanyoszlopokat is kidöntött az orkán, úgy, hogy fél nyolcig a város áram nélkül állt. A teljes óráig tartó vihar után a város úgy nézett ki, mintha szétbombázták volna a házak tetőit. A kár óriási nagy.

Nyugodtan aludni

csak az tud, ki pénzét a mal bizonytalan időben és gazdasági krízisben aranyjárdékba fekteti be, amely 12% kamatot hoz és ezen kamatot, valamint a tőkét több mint 1000 bel- és külföldi bank arany-dollárban, lejben, angol fontban, svájci frankban, német márkában garantálja és fizeti.

Közelebbi feilvilágosítással szolgál
GERMANIA, AG. Timişoara, IV. Str. Bonnaz 15.

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40 évi időtartamra folyósítatunk.
Kolozsvári Népbank és Zálog Hitelintézet R. T.
Szép-utca 1. Szg

Az iskolai év kezdetére

ajánljuk közismert

»TRINACO«

gyermek patent-harisnyáinkat

cérnában és macco-ban, előírás szerinti hosszal és színben.

Térdzokni minden nagyságban, sima és mintás.

Utolérhetetlen színben, minőségben és tartósságban!

Kérje mindenütt a

„TRINACO“

védjegyű harisnyáinkat!

**Figyelje
védjegyünket!**

A védjegy
minden páron látható!

Kapható minden szakmabeli üzletben!

„TRINACO“ harisnya és kötöttáru-gyár Cernauți

CSINOS ÉS TARTOS SELYEMHARISNYA!

— **A SZUNYOGCSIPES.** Egy nyomt drogistát nemrég azzal riasztottak fel hajnalban az ágyából, hogy betörők jártak a boltjában. A bolt lényeg olyan képet mutatott, mintha betörők garázdálkodtak volna benne. Valamennyi fiók nyitva volt és tartalmuk kusza összevisszaságban volt a padlón elszórva. Amikor azonban a drogista szamba akarta venni a veszteségét, meglepetéssel látta, hogy a boltjából nem hiányzik semmi. Sőt: ott talált a pulton egy cédulát, amely egyúttal megoldása volt a rejtélynek. A levél írója közölte, hogy az éjjel a szunyogoktól nem tudott aludni. Csipéseiktől az egész arca megdagadt és az egyik füle lényegesen nagyobb lett. Ebben a helyzetben feltétlen szert kellett találni a szunyogcsipések ellen, ezért betört a boltba. A doboznak, amelyet elvitt, az ára 10 frank, ezt otthagyja.

— **EGYRE NÖ A BRITTHONDURASI FERGETEG ALDOZATAINAK SZÁMA.** Newyorkból jelentik: A belizei tornádókatasztrófa áldozatainak száma, újabb hivatalos jelentések szerint, az ezret is meghaladja. Eddig mintegy hétszáz halottat sikerült kiemelni a romok alól. A hatóságok, attól tartva, hogy a rombadólt épületek között járvány ütetheti fel a fejét, felgyújtatták a megsemmisült városrészt. A lakosság körében az éhínség miatt pánik tört ki. A szerencsétlenség színhelyére nyolc repülőgépen érkeztek orvosok, hogy gyógy- és kötszerekkel lássák el a vihar sebesültjeit.

— **BYRD SZERINT MÁR NINCS GAZDASÁGI VALSÁG.** Newyorkból jelentik: Byrd admirális ismét délsarki expedíciót készít elő, amely előreláthatólag másfél évig fog tartani. Az indulás időpontját még nem állapította meg egyelőre, de reméli, hogy a szükséges anyagiak megszerzését egy-kettőre nyélbeüti, mert, szerinte, a gazdasági válság már véget ért.

— **ELŐFIZETŐINK,** ha akármilyen uton fizetést teljesítettek, kísérik figyelemmel, hogy a címük feltüntetett lejárat legkésőbb 8 napon belül megváltozzék. Ezzel jelzi kiadóhivatalunk azt, hogy a pénz rendszerben befolyt és helyesen lett felhasználva.

— **RODY ÉS JOHANSEN ELINDULTAK PORTUGALIÁBÓL.** Lisszabonból jelentik: Rody és Johansen, az ismert német repülő, egy spanyol kíséretében vasárnap kilenc óra harminc perckor startoltak az Atlanti-óceán átkelésére.

— **SZATMÁR- ÉS MARAMAROSMEGYEI ELŐFIZETŐINK ÉS BIZOMÁNYOSAINK FIGYELME!** Kertész László lapképviselői megbízatását visszavontuk. Az új képviselőt Szőke György ur. (Szatmár, Str. Suicai 7.) vette át.

— **VÉRES GYLKOSSÁG BUDAPESTEN.** Budapestről jelentik: A késő esti órákban fegyverdördülés verte fel a Czobor-utca csendjét. Kiderült, hogy a 17-es számú házban ismeretlen férfi Manlicherrel agyonlőtte Sati Mária 27 éves háztartásbeli nőt, aki azonnal meghalt. Az ismeretlen, aki állítólag unokatestvére volt az áldozatnak, a gyilkosság után megszökött. Hosszas hajszá után sikerült csak elfogni a merényletet, akiről megállapították, hogy Németh Lajos 48 éves egyén, foglalkozására nézve az elektromos művek alkalmazottja. Tettének okára nézve minden felvilágosítást megtagad.

— **MAGYAR TANÍTÓK!** Jó eredménnyel csak a Szentpétery-Gázdac-Kandray-féle egységes tankönyvekből taníthatnak. Ha még nem ismerné ezeket, kérjen azonnal ingyen mutatópéldányokat az Ön által tanított osztály számára. Kiadó: Hirsch A. nyomda, Déva.

— **MAROSVASARHELYI ARMAXIM-LAS.** Tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi interimár bizottság szeptember elsejétől kezdődően az alábbi armaximálási rendeletet függesztette ki: Lisztárak a malmokban: fekete buzaliszt 3, közepes fehér 3,55, fehér 4,50, tengeri 3, rozs 3, (kilónként). Zsákhazsálat 50 banitól kilónként. Lisztárak a kereskedőknél, nagyban: fekete buzaliszt 3,50, fehér közepes 4,50, fehér 5,50, rozs 4, tengeri 4, (kilogrammonként). Zsákhazsálat kilónként 50 bani. Kenyérárak: fekete 3, fehér közepes 5,50, fehér 6,50. A vízontelárusítók 50 banit rászámíthatnak. Husárak: tehénhus 24, borjú 26, bárány és juh 18, disznó 30, szalonna 34, háj 38, olvasztott zsír 44. Hotel-árak: egyágyas szoba 100—150-ig, két ágyas szoba 135—175-ig, hozzászámítva a megfelelő hivatalos taxákat. Bérkocsi-árak: Különböző utvonalakon 20—40-ig, egész órára 60 lej. Éjjeli tarifa 50 százalékkal drágább. Édes tej 5 lej. Fürdő-árak 32—40-ig. Autóbuszok 5 és 6 lej.

— **A BRASSÓI RÓM. KATH. EGYHÁZI** énekhar szeptember hó 15-én este 7 órakor a rendes helyen próbát tart. A tagok pontos megjelenését tisztelettel kéri a vezetőség. (eb)

— **VÉGRE KOMOLY PROPAGANDA INDUL A GYLKOS-TÓ VARAZSLATO SZÉPSÉGÉRŐL.** Tudósítónk jelenti: Értésülésünk szerint a napokban fog vászonra kerülni az a propaganda-film a Gylkos-tóról, amelynek készítéséről annak idején beszámoltunk. A film Kolozsváron kerül először vászonra és ez alkalommal dr. Bernád Ágoston, a Székely Társaság elnöke fog a Gylkos-tóról bevezető előadást tartani. — Amíg Kolozsváron a film első vetítéséhez az előmunkálatok folynak, Gyergyóban is folytatják a munkát. — A múlt héten László Antal gyergyószentmiklósi városi főmérnök, a közbirtokosság parcellázó bizottságával, újabb 20 villateltet jelölt ki a tónál. Most a bérlelőknél a sor, hogy a szép telekhez méltó villákat építsenek.

— **A VÉRBAJ ELLENI KÜZDELEM** igen jelentékeny segédeszközkhöz jutott azáltal, hogy az egészségügyi minisztérium két vagon vérhaj elleni gyógyszert (neosalvarsant) hoztatott. Az Argetoianu miniszterrel kötött megállapodás következtében, a gyógyszer ára nem jelent újabb megterhelést a költségvetésnek, mivel az ár néhány év leforgása alatt, részletekben fizetendő, a fedezetére szolgáló összeget pedig a minisztérium rendes évi költségvetéséből fogják venni. A minisztérium gondoskodott arról is, hogy a gyógyszerekkel való spekulációt megakadályozza és intézkedett, hogy úgy az egyes dobozokat, mint az egyes fiolákat a minisztérium bélyegzőjével és az „ingyen kezelésre” megjelöléssel ellássa. Ha a dobozon levő szalagot el is távolíthatják, az üvegfliolán rajta marad, mivel azt a gyártásnál belepéreltik. Így újabb értékes segédeszközzel folytatják azt a harcot, amelyet Slătineanu dr. professor indított a társadalom két nagy ostora, a vérhaj és a váltóláz ellen. (e b)

— **VÉRES VEREKEDÉS EGY PISKI VENDÉGLÖBEN.** Tudósítónk jelenti: Véres verekedés színhelye volt szerdáról csütörtökre virradó éjszaka a piski Faur-féle „Európa” vendéglő, ahol két borozó asztaltársaság, jobbra ottani vasutasok, valami összeszólalkozásból kifolyólag egymásra támadtak s úgy összeverekedtek, hogy kettőjüknek, Oprean Alexa és Vlad Martin műtőházi munkásoknak sérüléseit a kórházban kellett bekötni. A verekedés hevében a vendéglőlől kivert társaság tagjai közpörrel valósággal megostromolták a helyiséget, amelynek csaknem valamennyi ablakát betörték s az egyik vasutasnak és a pincérnőnek a fejét is beverték. A kárvallott vendéglős többszáz lejt kitévő kárának megfizetése iránt bírósági keresetet indított a garázda vendégek ellen.

Antal főherceg és felesége visszarepültek Bécsbe Brassóból

Brassó, szeptember 14.

Vasárnap reggel kilenc órakor autó gördült a brassói repülőtérre, amelyből Habsburg Antal főherceg szállott ki. A főherceg néhány apró szerelést és javítást intézett el repülőgépen, majd az ugyancsak autón érkező Ileana főhercegnő és Mária anyakirálynő fogadására sietett, akik egy félórával az 5 indulása után, hagyták el kíséretükkel a 'örösvári kastélyt. A fiatal pár feltíz után foglalt helyet a repülőgépen, hogy Bécsbe repüljenek vissza.

Mária anyakirálynő — akin már meg sem látszanak a betegség nyomai — élénken elcsévegett a repülőtérén összegyűlt katonai és polgári kitűnőségekkel. Lánya és veje távozása után az anyakirálynő autót Törösvárra utazott, ahol ebédre vendégül látta Olteanu tábornokot.

— **AZ ISKOLÁS GYERMEK RÉSZÉRE** a csernovici „Trinaco” harisnya- és kötöttáru-gyár legjobban bevezetett gyártmányait hozza: sporthoz és iskolába alkalmas gyermek-patent-harisnyait és háromnegyedes zoknijait, minden életkornak megfelelő nagyságokban. A harisnyák színei megfelelnek az iskolában előírt színeknek. Ha azt akarja, hogy gyermekei az őszi szezonra jól fel legyenek szerelve, kérje csak az elpusztíthatatlan „Trinaco” védjegyű gyermek-patent-harisnyáinkat.

— **A 2. BRASSÓI LOVAGLÓ ÉS UGRATÓ-TORNAHOZ** hétfőtől kezdve a Zeitschriften-zentrálában félnapokra szóló egyes jegyek is kaphatók. (e b)

— **A VONAT ELÉ VETETTE MAGAT A BELÜGYMINISZTERIUM EGYIK GÉPIRÓ-KISASSZONYA, MERT FŐNÖKE ERŐSZAKOT KÖVETETT EL RAJTA.** Bukarestből jelentik: Megrendítő és egyben felháborító dráma foglalkoztatja a főváros lakosságát. A belügyminisztérium kebelében működő központi revíziós bizottság fiatal, mindössze 16 éves és ritka szépségű tisztviselője, Venera Constantinescu, szombatn Titan állomás közelében a jalmítai személyvonat elé vetette magát, amelynek mozdonya lementszette jobb lábát és fején is súlyos sérüléseket ejtett. A mozdonyvezető ugyanis minden ereje megfeszítésével sem tudta idejekorán lefékezni és megállítani a teljes sebességgel haladó vonatot. A gyönyörű gépirókisasszonyt életveszélyes állapotban szállították kórházba, majd a hatóságok bevezették a vizsgálatot és kihallgatták öngyilkossági kísérlete okai felől. Kiderült, hogy Venera Constantinescu azért akarta eldobni magát az életet, mert egyik fölöttese, Ovidiu Teodorescu, erőszakot követett el rajta. A fiatal és feltűnően bájos leány csak elcséjen lépett be a hivatali szolgálatába s Teodorescu rögtön kivetette rá a hálóját. Pénteken este azzal az ürüggyel, hogy jó olvasnivalót ad neki, lakására csalta, a mit sem sejtő, jóhiszemű és tapasztalatlan leányt s lezárva az ajtót, rárontott és erőszakos merényletet követett el ellene. Miután szerencsétlenül tette, Teodorescu éjnek idején kitétte az utcára a leányt, aki már nem mert hazamenni özvegy édesanyjához, hanem egy szállodába ment, ahol délelőttig sirt kétségbeesésében, aztán elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Az elvetemült szatírt a rendőrség a szerencsétlen leány vallomása alapján őrizetbe vette s megindította ellene a bünvádi eljárást.

Ha azt akarja, hogy úgy meg legyen elégedve, mint eddig soha, akkor tegyen kísérletet a „LÉRESCHÉ” borotvapengével.

az utolsó francia tökéletesítés.

Kérjen díjtalan mintapengét a romániai vezérképviselőtől:

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bukarest I. Strada Şelari 7.

„Nur am Rhein” címen egy végtelenül bájos, elsőrendű tartalmu nagyhatású humoros német éneklő, beszélő, táncos filmoperette került tegnap műsorra a brassói Modern Mozgóban. Ez a kétségkívül szenzációs filmek megérdemelten óriási sikert aratott a tegnapi premieren.

— **Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesavanyodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrküritések, kelések, furunkulusok** eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérferfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz hatása mindig kitűnően beválik. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **VIZSGALAT A GYERGYÓSZENTMIKLÓSI KÖZKÖRHÁZBAN.** Tudósítónk jelenti: Rengeteg panasz hangzott el már a gyergyószentmiklósi kórház ellen, amelynek főorvosát, dr. Valeanu Salamont több ízben fel is jelentették a kórházban uralkodó állapotok miatt. — Napokkal ezelőtt egy újabb esetről kifolyólag újból feljelentették Valeanu dr.-t és most a bukaresti közegészségügyi minisztérium, a hivatalos vizsgálat levezetésével dr. Comes vármegyei főorvost bízta meg, aki már két napja vizsgálja a kórház ügyeit és vezetését. — A mostani vizsgálat van hivatalos kideríteni, hogy mi igaz azokból a hírekből, amik az utóbbi időben mind gyakrabban és gyakrabban kaptak lábra a gyergyószentmiklósi kórházzal kapcsolatosan és amiből kifolyólag nem igen szívesen keresték fel a betegek ezt a kórházat.

— **ELHALASZTOTTÁK ÉS ÚJBÓL KITUZTAK A CSIKKARCFAI KÖZBIRTOKOSSÁG KÖZGYÜLÉSÉT.** Csikszereadából jelentik: Beszámoltunk annak idején, hogy a csikkarcfalvi közbirtokosság közgyűlését a csikszereadai járásbíró szeptember 8-ára tűzte ki. — A gyűlést a kitűzött napról hivatalból elnapolták és folyó évi október hó 10-ére tűzték ki újra. — Érthetetlen, hogy a nagyfotosságu gyűlés ügyében egymásután elhalasztások történnek, holott a közérdek az volna, hogy a gyűlést minél előbb megtartsák és revidéálják a Bothék munkáját, akik rövid uralmuk alatt számtalan székely családot létét ingatták meg, a folyamataiba tett perrekkel.

— **AZ ÓRIAS-KRÁTEREK HAZAJA** A Viktória-tó és a Kilimandzsaró közt terül el a kráteróriások országa. Ebben a többi közt háromezer méternél magasabb nyolc kialudt vulkán táborozik egymás mellett. A legnagyobb kráternek körülbelül husz kilométeres az átmérője. Budapest városa kényelmesen elférne benne. A háboru előtt egy telepes rendezte be ott a farmját.

ITT AZ ŐSZ

Őszi és téli mindennemű ruházkodási cikkének beszerzésére egyetlen alkalom

MÉG ALIG 10 NAPIG

tartó végkiárúsításunk.

ASCHER TESTVÉREK, BRASSÓ, KAPU-U. 5.

NYAKUNKON A TÉL

30-60% Árengedmény

Miért van a kolozsvári munkás-biztosítónak két saját telke is, Nagyváradnak meg egy sem?

Egy különös ingatlanvásár, amelynek korrigálására akciót indítanak a nagyváradiak

Nagyvárad, szeptember 14. Nagyvárad érdekelte körökben a betegsegélyező pénztár központjának legközelebbi ülésével kapcsolatban érdekes akcióra készülnek egy régi sérelem orvoslása érdekében. Ez a sérelem abban áll, hogy Nagyváradot évek óta mellőzi a bukaresti központ a székházkérdésben és míg ma sok kisebb városban van már a munkásbiztosítónak háza, Nagyváradon nincs. Tudvalevő ugyanis, hogy a betegsegélyező pénztárak központja évek óta a politikát folytatta, hogy a behajtott járulékok fölősegeiből (6 hónapig) — a mai 115 millió deficitel szemben) házakat vásárolt, vagy épített és így tartálékolt a segélyezésre, gyógyszerekre és adminisztrációra el nem költött összegeket.

Az erdélyi munkáspénztárak közül Marosvásárhelynek, Lugosnak, Szatmárnak és Aradnak, miután azoknak még nem volt, a bukaresti központ vásárolt székházat, Resicán és másutt pedig épített. Nagyvárad, ahol a betegsegélyezőnek szintén nincs székháza, és emiatt állandó házbérzavarokkal küzd, feltűnő mellőzés folytán kimaradt az akcióból, holott a váradi munkáspénztárt állandóan hitegették, biztatták, hogy megkapja a saját házat, költséges kiszállásokat is tartottak ebben az ügyben, de mindig akad valamilyen ürügy, amely alatt a házvételt el lehetett odázni.

Annál nagyobb megütközést keltett Nagyváradon, amikor híre ment, hogy Kolozsváron, amelynek van székháza, a betegsegélyező pénztár megint vásárolt 2 és fél millió lejért egy telket. Nagyváradon nem értették a dolgot és utána jártak a kolozsvári telekvételnek.

Kitűnt, hogy az új telek egészségtelen helyen fekszik, azonkívül az a veszély is fenyegeti, hogy városrendészeti célokra kisajátítják, ennek ellenére a munkásbiztosító vállalta a rizikót és megvásárolta.

Megtudták azt is, hogy a bukaresti munkásbiztosító központ mellett működő tízes véleményező tanácsnak a többségét, amely a kolozsvári ingatlanvételt forszírozta, a kolozsvári munkásszakszervezetek vezetői: Flueraş János, Jumanca József, Ujhelyi József, Gherman János alkotják, akikhez Bernan bánáti delegátus is tartozott akkoriban.

Az, hogy a tízes tanács kolozsvári tagjainak miért volt olyan fontos Nagyvárad mellőzése, szintén kiderült nem sokára. A telekvétel ugyanis azon a címen ment keresztül, hogy a kolozsvári pénztárnak multhatatlan szüksége van új hivatali helyiségekre, miután a régiék már nem elégségesek a kiterjedt adminisztráció befogadására.

Ez a nagyon sürgős és nagyon szükséges új székház azonban több, mint két év óta sem épült fel.

Házépítés helyett az történt, hogy a megvett telken levő 7 szobás lakást, amely az építkezésig kisegítő helyül kellett volna szolgálnia, sem vették igénybe sokáig, majd pedig kilakoltatták a régi lakókat és az épületben Jumanca Józsefnek rendeztek be lakást, aki az ingyen lakás mellett állítólag havi 3000 lej fizetést is kapott, mert kinevezték a telek gondnokának. Ez a különös fordulat sok ellenvetést váltott ki, mire nagyokosan gyermekszanatóriumot rendeztek be ezen az egészségtelen helyen és a szanatóriumban elhelyezték főpolonói minőségben Jumanca feleségét is.

Most, hogy a nagyváradi betegsegélyzőnél különösen súlyos a helyzet az egyre növekedő deficit miatt, a kerületi munkáspénztárnak súlyos gondot okoz a hivatali helyiségek bérfizetése. Nincs miből. Ezért akarják megindítani újra a székházvásárlási akciót és erősen követelik, hogy Nagyvárad jogtalan és Kolozsvár javára történt feltűnő mellőzését tegyék jóvá az illetékes fórumok.

Aradi levél

Arad, szeptember 14.

Már mulik az uborkaszezon. Már lepergett a tünny nyár. Már jönnek a szenációk. Apróbbak, vagy nagyobbak, egymás után zörgetnek a hétköznapi kapuin. Ma egy diák küld golyót a szívébe, holnap egy tanár kísérel meg erőszakos merényletet tanítványa ellen; az ősz megmozdítja az eseményeket és az emberi életet eseményei kívánszorognak az őszi napsütésbe.

Élünk. És beszélünk az élet megnyilvánulásairól. Homályos sarkokban, suttogó hangon: ez pletyka. De amikor az egész város erről tárgyal, akkor: ez már az események regisztrálása.

Például így:

Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Phendler István aradi gimnázista, mert elbukott — vagy talán így: elbukatták — a javítóvizsgán, agyonlőtte magát. Bucsulevelet hagyott hátra, amely így zárul: „Crisan igazgatót és Albu tanárt az Isten úgy jutalmazza, amint igazságtalanságot követtek el velem. Szervuszok.”

A tanárok persze nyomban nyilatkoztak. Mosták kezeiket. Ők nem voltak igaztalanok. Sőt. De viszont a gyerek, a gyerek...

Nos, rendben van. Azt hihetné az ember, hogy ezzel az ügy lezárult. A levél nem fontos, mert hiszen ha igazságosak voltak a tanár urak...

Igen ám, de nem így történt. A levél körül bajok vannak. Crisan igazgató ur és Albu tanár ur most már melegen érdeklődni kezdett a levél után. A nagy kérdést akarják tisztázni: hogyan került a levél nyilvánosságra?

Erről van szó. Ők ugyanis ártatlanok. S most megtorlást, bosszút lihegve keresik a „tettet”. Kicsapás terhe mellett kutatják, ki volt az „áruló”. Mert azon kereszülgázolnak, azt — mint bejelentették — nyomban kicsapják.

S ha megtalálják s eltapossák ezt a második fiatal életet s ha történetesen ismét fegyver szól bele a kisded játékokba, az igazgató ur s a tudós professzor

Szomorú tantesületi hírek, a pihennivágyó patikusok és a furcsaszagú vízügyi taktikázás

ur ismét mosni fogják kezeiket. Ők ártatlanok.

És ugyan ki is kételkedik ebben?

★

Talán maradunk a tanerőknél. Tárgyaljuk így le Vitéz Mihály aradi középiskolai igazgató ügyét is. Ezzel az urral is bajok vannak. És mégis, mindig kimossa szennyesét. Vitéz ur főképpen a kisebbségekkel szemben vitézkedik s vitézi tettei nyomán bizonyos megfordul sirjában dicsó névrakona. De Vitéz direktor ur eddig még mindig tisztázta magát.

Történt pedig most a következő eset. A direktor urat hivatalos ügyben felkereste az intézet egyik kisebbségi növénydekének az anyja, akit Vitéz Mihály szinte szokatlan szívéllyességgel tessékelt be irodájába, ahol azután hirtelen a nőre vetette magát és

a magából kikelt, mindenről megfledkezett „pedagógus” erőszakos merényletet akart elkövetni a hölgyön,

aki sikoltazva rohant ki a szobából, egyenesen haza, ahol elmondotta a történeteket férjének, aki éppen a legkülönbözőbb haditerveket forgatta fejében, a mikor nyitott az ajtó és Vitéz Mihály igazgató lépett be, hogy „önagyságát megkövesse a vele szemben tanusított „udvariatlan magatartásáért”.

Vitéz ur roppant gyorsan távozott a la-

kásból. Finálé: az uriaszony ki is vette az intézetből gyermekét.

★

Műsorunk következő száma: a patikáról szól. Érdekes feljelentés érkezett ma az aradi gyógyszerészeti kamarához a következőkről: A napokban egy közismert aradi uriaszony éjszaka rosszul lett s hozzátartozói orvost hívtak, aki, mivel katasztrófától is tartani kellett, felírt egy injekciót s a család egyik tagja elindult patikát keresni. Nem szaporítjuk a szót. A tény mindennél hangosabban beszél:

a 80 ezer lakosú Aradon egyetlen inspekciós patika nem volt!

Minden patikán más nevetek tartalmazó inspekciós tábla volt s mialatt a kétségbeesett fiatalember gyógyszerért a középiskolai tanterembe futkosott, az uriaszony otthon rettenetesen kinlódott s az orvos tehetetlenül állott ágya mellett. — Miután pedig az összes aradi patikákat végigjárták s valamennyit zárva találták, egyik aradi szanatórium adta kölcsön az injekciót, mely szerencsére még idejében érkezett.

★

De Arad közegészségügyeiről más

760 ezer lejt utaltak ki a munkanélkülieknek

a szakszervezeti központ útján

Bukarest, szeptember 14.

Tudvalevő, hogy a kormány egyelőre csak időközönként és többnyire a helyi hatóságok útján segélyezi a munkanélkülieket azokból a bevételekből, amelyeket erre a célra biztosított. A közeledő ősze való tekintettel a munkaügyi minisztérium ezúttal a szociáldemokrata vezetés alatt álló országos szakszervezeti tanács útján osztja ki a segélyek egy részét s ezért 760 ezer lejt utalt ki a szakszervezeti központnak, hogy ebből az összegből a hatáskörébe tartozó szakszervezetek munkanélküli tagjait segélyezze.

Az összeget Flueraş János képviselő vette fel az országos szakszervezeti tanács nevében, amely rövidesen megkezdí kiosztását.

Ankét a buzáról

Bizottságot neveztek ki a buzaprobléma megoldására

Jonescu-Sisesti földmívelésügyi miniszter szerint a buzaprémiumot teljes egészében a gazdák kapják

Bukarest, szeptember 14. Jonescu-Sisesti földmívelésügyi miniszter, a mint már megírtuk, megbeszélésre hívta össze a mezőgazdasági érdekeltségek vezetőit. Az értekezleten, amely szombatn a késő éjszakai órákig tartott, a földmívelésügyi miniszter beszámolt a buzaprémiumrendszer eredményeiről. A miniszter közölte, hogy a hat héttel ezelőtt bevezetett

prémium-rendszer igen előnyösen befolyásolta az exportot. A prémium életbe léptetése óta a mai napig, 27 ezer vagon buza ment ki az országból, ezenkívül további 30 ezer vagon el van már adva, ennek a kiszállítása még ebben a hónapban meg fog történni.

A gazdasági érdekeltségek közül többen szóltak fel és a nagy többség a buzamonopólium, illetőleg a buzaármaximális bevezetését kérte. Az értekezlet végül is egy bizottságot jelölt ki, amelynek az a feladata, hogy az összes agrár-érdekeltségek meghallgatásával törvénytervezetet készítsen a buzaprobléma teljes megoldására.

Az új iskolatörvények diktatórikusak!

— szögezte le elkeseredett hangon a középiskolai tanárok gyűlése

szik a közoktatásügyi miniszter hatalmát,

s ezáltal mélyen sértik a tanári kar erkölcsi érdekeit és tekintélyét is. Egészen a hajszálig menő bizalmatlanság hatja át őket a középiskolai tantestülettel szemben. Törvénytelennek bélyegezték Jorga iskola-kezdő rendeletét, valamint az iskola-megszüntetésekét is.

Jorga törvényeit csupán Tino szenátor vette védelmébe, akit sürin közbeszakítottak, végül pedig lehurrogtak.

A legnagyobb hatást Fortu tanár felszólalása váltotta ki. Fortu keserűen szögezte le, hogy Jorga, akit 20—30 év óta csupa reménykedéssel várt a tanári kar, félrevezette őket s most nem ugyanaz, aki az ellenzékben volt.

Az egész napon át folyt értekezlet este határozatot fogadott el, amely szerint küldöttséget menesztnek Jorga közoktatásügyi miniszterhez s kifejtve előtte a tanári kar sérelmét, kéri fogják, hogy módosítsa a középiskolai oktatásra vonatkozó törvényeit és a tanárokkal szembeni magatartását. Kimondották ezenkívül, hogy összefognak a tanítósággal és együttesen veszik fel a harcot ama igazságtalanságok és üldöztetés ellen, amelyekben a közoktatásügyi miniszter részéről részesülnek.

Telefon: 518

„MODERN MOZGÓ” BRASSO

Ma hétfőn a diadalmas sikerű német éneklő, beszélő filmoperette

„Nur am Rhein”

sok kedves humor, fülbemászó dallamok, táncok.

Főszerepben: Igo Sym és Miss Austria.

WESTERN-BESZÉLŐGÉP.

Következő hangosfilm

Hindu siremlék

KONRAD WEIDT parádés filmje.

ÚJ ARCÁT RAJZOLJÁK

Genf, szeptember 14.

Amikor ma éjszaka egy burnusztot viselő arab delegátust láttam a jelenleg romokban heverő genfi pályaudvaron leszállni és nekiindulni a nemzetek városának, önkéntelenül is azt kérdeztem magamtól, nem fogja-e ez az ember

megbánni, hogy Genfben jött? Mit fog ez a derék arab bennszülött csinálni Genfben heteken keresztül és mit fognak a többi ötvenkét állami kiküldöttjei csinálni a bizarr svájci városkában, melynek jelenleg egyetlen színháza, zeneháza és elfogadható „film-szonorja” sincsen?

háromféle delegátus-típus

Abban az eredeti, színes és mozgalmas világban, amely néhány nap múlva az Assembléen összegyűl Genfben, háromféle típust lehetne megkülönböztetni. 1. A nagyhatalmak reprezentánsait, akik tudatosan a mai elképesztő politikai viszonyokat kívánják fenntartani. 2. A magukat elnyomottak érző kis nemzetek delegátusait, akik valami nagy vágyat szeretnének tolmácsolni népük nevében a világ közvéleménye előtt, de a pokoli egyvelegben vagy elvesztik a bátorságukat, vagy mire tényleg odaállhatnak a Batiment Electoral állott levegőjében a hangszóró elé, minden „részlet-dolog” iránt annyira zuhant az ér-

deklódás, hogy szavuk visszhang nélkül enyészik el a nagy Babelen. 3. Általában a diplomatákat korra, nemzetre, sőt világrészeire való különbség nélkül. Az ő maszkjuk: a mosoly, problémájuk: a gyüretlen nyakkendő.

Az izgalmas szeptemberi hétnek mégis van két óriási jelentősége azoknak a nemzeteknek a szempontjából, akik bajukon és helyzetükön javítani akarnak és ez az, hogy feltárhadják egy fórum előtt az igazságtalanságot, amelynek áldozatai és hogy az ilyen békés jelszavakat hangoztató találkozások rendszerint jótékonyan befolyásolják a hazai közvéleményt.

A német „rém” a vámunió terve mögött

A német-osztrák vámunió kérdése, amelynek likvidálásáról már három nap és három éjszaka tárgyalnak a kulisszák mögött, nem a gazdasági vonatkozásaiban érdekli az embereket, hanem mert szinte látják a diadalmasan lépkedő német Heimwehreket összelelkezni az osztrák néppel, vagy Hittlert, amint kiáltják őt a megnagyobbodott Német-Osztrák Tanácsköztársaság elnökévé.

Ezért azután a jámborképű, derék Schober osztrák kancellár-helyettes igazán csak sajnálni lehet, hogy az elegáns Francois Poncet, Franciaország berlini követe, és René Massigli állandó francia népszövetségi miniszter éjjel-nappal kapacitálják, hogy mondjon le a németekkel tervezett gazdasági Anschlusról. Pedig Ausztria és Németország történelmi jelentőségű nyilatkozatát, amelyben lemondanak az Anschlusról, nem is Genfben szövegezik meg, hanem a Wilhelmstrassén és a két külügyminiszter, akik a főtitkár kabinettjében „kedélyes emberi közelségben” tárgyalhatnak Franciaország delegátusaival, csak időt akarnak nyerni, a míg Berlinből, vagy Bécsből befut a számukra megváltást hozó lemondó nyilatkozat.

Persze a nagy nyilvánosság ebből csak annyit láthat, ami vajmi kevés ahhoz, hogy az események közti rejtett kapcsolatokat és a legközelebbi jövő alakulását kihámozza.

Látták, hogy a Tanácsot, ami egy kurtá félóraig volt együtt, négy napra elhalasztották, látják, hogy Francois Poncet, aki egy szép napon Briand örökébe lép és a francia köztársaság külügyének lesz teljhatalmul irányítója, egykedvűen manikürözi a körmeit a tárgyalások alatt, vagy Hymans belga külügyminisz-

tert, aki fanyarul mosolyogva a közelben kattogó fényképező-masínákra két csinos francia titkárnőt emel ki az egyik kocsiból.

„EURÓPA SHYLOKJA”

A lényeg, hogy a németeket és az osztrákokat teljesen kiheztették és hogy a magyarok is örülnek a kölcsönnek, egy kedves öreg urnak, Jules Sauerwein világhírű francia publicistának következő felkiáltása jellemzi a legjobban.

— Hiába izgulnak, a vége ugyanis az, hogy európa Shylokja, Franciaország kivesszi a szívét Ausztriának és Németországnak és a másik kezével pénzt ad nekik...

Magyarországról meg azért folyik annyi szó már az Európa Bizottság első ülésén, hogy egy olyan megoldást találjanak, amely a súlyos gondokkal küzdő magyar közvéleményt valamiképpen megnyugtathassa. Ezért üdvözölték a nagyhatalmak nagy örömmel, hogy Németország után Franciaország is megnyitotta piacát a magyar buza előtt, illetve, hogy a többi országok terményeivel szemben a német piacon a magyar és román eredetű, a francia piacon pedig a magyar eredetű terményeket kedvezményes vámokban fogják részesíteni.

★

Nagyon nagy port ver fel állandóan a non-aggression szövetség terve, amelynek megkötését Litvinoff indítványozta az európai államok és a szovjet között. Most persze előbb Besszarabiáról és a lengyel-orosz kérdés nyugvópontja helyezéséről lesz szó és ezért Titulescu is félbeszakította farsztó londoni semmittevését és sietve megérkezett Genfben. Ezzel a megem-támadási tervvel a ra-

vasz Litvinoff teljesen friss levegőt temtett maga körül.

Ma már nem őrzik G. P. U.-detektívek minden léptét, nem settenkednek körülötte a titokzatos alakok, hanem derűsen járkál feleségével a tóparton és vidáman bámulják a jobb üzletek kirakatait.

A diplomaták egyrésze már nem is csinál titkot belőle, hogy alkalom adtán „hajlandók lesznek kimélyíteni” az Oroszországgal való gazdasági kapcsolatokat.

Mindez a varázs pedig csak azért támadt körülötte, mert Litvinoff ragyogóbbnál-ragyogóbb megrendeléseket ígért a kapitalista országok ipara számára.

Seidner Imre.

Szép fehér fogak!

A szép fehér fogsor magára irányít minden tekintetet. A sárga csunya fogak visszataszítók, ellen-szenvesek és eltorzítják még a legszebb arcot is. Ha azt akarja, hogy fogai fehérebbek, szebbek, a fogszuval érzéketlenek, hogy foghúsa erősebb, rózsásabb legyen, kezdje meg a KOLYNOS használatát és el lesz ragadtatva az eredménytől. Semmisem egyenlő a Kolynossal. Utólérhetetlen hatásu, antiszeptikus habja behatol minden repedésbe és lyukba.

Eltávolítja a csunya sárga lerakódást a fog felületéről, semlegesíti a savakat és megöli a szájrég veszedeelmes mikrobáit, amelyek a fogszu okozzák. Használja a Kolynos-t tíz napon át — érezni és látni fogja a különbséget.

Október 10-ig be kell jelentenie cégét, a kereskedelmi és iparkamaránál!

Bukarest, szeptember 14.

A Mironescu-kormány, illetőleg a nemzeti parasztpárti parlament utolsó törvényeinek egyike a kereskedelmi és ipari cégek nyilvántartását a törvényszékek és iparhatóságok hatásköréből az illetékes kereskedelmi és iparkamarákhoz utalta át, amelyek kebelében külön cégbejegyzési hivatalok létesítését írta elő. A törvény maga a Monitorul Oficial ez évi 84. végrehajtási utasítása pedig 150. számában jelent meg s rendelkezései értelmében a kereskedelmi és iparkamarák országszerte fel is állították cégbejegyzési hivatalaikat, ezeknek azonban mindeddig nem sok dolguk akadt, mert a kereskedő- és iparostársadalom nehéz gondjai közepette nyilván megelégedett a vonatkozó törvényről és szigorú előírásairól. Már pedig

a szóbanforgó törvény 50 ezer lejig terjedhető büntetés terhé mellett kötelez minden kereskedelemmel foglalkozó egyént, hogy legkésőbb október 10-ikéig jegyeztesse be magát, illetőleg cégét annak a kereskedelmi és iparkamarának a cégbejegyzési hivatalánál, amelynek a körzetében működik.

A határidő tehát már sürgető közelségben van s a kereskedők nagyrésze — a mint értesülünk — mindeddig nem tett eleget ennek a kötelezettségének, amiből sok kellemetlenség származhatik.

Az új törvény szerint cégbejegyzésre kötelezett kereskedőnek Erdélyben és a Bánságban az tekintendő, akit az 1875 évi magyar kereskedelmi kódex (XXXVII tvc) ennek minősít, azaz aki saját nevében hivatászerűen kereskedelmi aktusokat végez. Viszont e törvény 258. és 260. szakasza értelmében nemcsak a szorosan vett árucseré-üzlet különböző formái képeznek kereskedelmi aktust, hanem például a nyersanyagok ipari

feldolgozása és forgalombahozása is, a mennyiben meghaladja a kisipar kereteit. Ennélfogva aztán kereskedőnek tekintendő a vendéglős, korcsmáros, pék, valamint az a cipész, csizmadia, vagy szabó is, aki piaci eladásra is dolgozik.

A már működő kereskedők, illetőleg kereskedelmi cégek kérvénnyel jegyeztetik be magukat a kereskedelmi és iparkamara cégbejegyzési hivatalánál; ehhez a kérvényhez ott kaphatják meg a megfelelő úrlapot. Mellékelniük kell a törvény szerinti, vagy az iparhatóság bizonyítványát arról, hogy eddig ott voltak bejegyezve. A betérjesztési díjak a cég minősége szerint különbözöek.

Természetesen most már azoknak is a kereskedelmi és iparkamaránál kell bejegyeztetniük cégüket, akik az új törvény életbelépése (1931 április 10.) óta kezdtek kereskedelemmel foglalkozni, avagy a jövőben kapcsolódnak be a kereskedelembe. A cégbejegyzési úrlapokat az illetékes kereskedelmi kamarától lehet beszerezni.

Ezután ugyancsak a kereskedelmi és iparkamara kebelében működő cégbejegyzési hivatalnál jelentendőek be

az összes változások, kényszerjegyzésre, csődre vagy felszámolásra vonatkozó bírósági határozatok, stb.

ugyszintén a törlések. Külön bejegyeztendő az összes fiálialek és ügynökségek is, az előirt adatok kíséretében.

Azok, akik a cégbejegyeztetésnél, vagy változtatásnál hamis, vagy rosszhiszemű adatokat tüntetnek fel, 100 ezer lejig terjedhető pénzbüntetésnek és 3 havi fogházbüntetésnek teszik ki magukat.

Egyébként mindennemű további részlet-felvilágosításért az illetékes kereskedelmi és iparkamarához forduljanak az érdekeltek.

Új regényünk: szenzáció

Mikes Imre: Erdély Utja Nagymagyarországtól Nagyromániáig című óriási érdeklődést keltett munkájának csehszlovákiai változata:

Vécsey Zoltán: A siró város

A volt Felsőmagyarország utja Magyarországtól - Csehszlovákiaig című hatalmas regénye, amelynek folytatásos közlését lapunk f. hó 20-i számában kezdjük meg.

Első közlemény megjelenik szept. 20-án.

Akik a lapot október elsejétől megrendelik, azoknak már az első közleménytől beindítjuk a lapot.

Közgazdaság

Az elrejtett százmilliók nyomában

Hol van a pénz?...

Popogós ezres kötegekben lapul a pénz a ládák fenekén — A megriadt takarékosági tőke megkezdte lassu visszavándorlását a bankokhoz
Az ingatlanba és valutába menekült betét

Nincs hitel, merít kevés a pénz

Bukarest, szeptember -14

A hitelválság, amely eddig lappangva eddig a maga áldozatait, az utóbbi időben veszedelmes méreteket öltött. Az ár, a kereskedelem és minden, ami akármilyen részét képezi a gazdasági életnek, tetelienül vergődik a hitelválság hálójában.

Nincsen pénz.

Ez eddig is visszatérő refrénje volt a gazdaságban lavirózó mindennapi életünknek, de talán soha sem hatott még olyan mélyen a valóságos ténybe, mint

Hol van a pénz?

A Nemzeti Banknak 1930 végén 18 milliárd volt a bankjegyforgalma. Most 2 milliárd. Vagyis 4 milliárddal több. Mégis: 1930-ban több pénz volt a forgalomban, mint most. Mert akkor a pénz forgalomban volt, most pedig nincsen. Hol van a pénz?

VÁNDORLÓ SZAMLÁK

Az ügyvéd:

— Huszonkét ügyfél ellen fogantatott végrehajtást azokra az összegekre, amelyekkel bíróság megítélt honorárium fejében tartoznak az ügyfelek. Egyetlen esetben sem tudtam behajtani a pénzt, mert — nincs miből. Az ügyfelek nem tudnak fizetni. Árvereztessek? Néhány ezer lejért üritsem ki a lakásukat? Adassam el a párnát a fejük alól?... Ezelőtt, a kliens, legalább a bélyegkötegeket fizette meg. Most azt sem. A legbiztosabb perben sem reszkizozza meg a bélyegkötegeket sem. Egyszerűen azért, mert nincs neki miből.

Az orvos:

— Ha tavay kiküldtem tíz számlát az orvosai honoráriumok behajtására, biztos voltam benne, hogy legalább ketten-hárman fizetni fognak. Most? Kár a bélyegért, amit a borítékra ragaszt az ember. Kár a postaköltségekért. Még csak nem is válaszolnak. Orvosnak ezelőtt se nagyon szerettek fizetni az emberek, de most egyenesen katasztrófális. Bejön egy beteg. Megvizsgálom, konzultálok. Mikor készen vagyunk, kijelenti, hogy nem tud fizetni. Majd elsején. De melyik elsején?... Kilenc páciensem volt ma délután, egyetlen száz lejt vettem be...

MONDJA URAM, MI LESZ?

A kereskedő:

— Ez ami most van, uram, még sohasem volt. Itt állok egy nagy raktárral. Nem veszek be annyit, amennyi a rezsire kell. Két nap múlva lejár egy váltóm, amelyet ki kell fizetnem, mert árutartozás. Egy hete szaladgálok bankba, de nem hogy pénzt, de ígéretet sem kapok.

CEGÜNK FENNALLASÁNAK

25 éves jubileuma

ALKALMAVAL, VEVOINKNEK EBBEN AZ ÉVBEN AZ EDDIGINÉL IS NAGYOBB KEDVEZ-MÉNYEKET NYUJTJUK!

SZÉKELY és RÉTI
ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RT.

MAROSVÁSARHELY

Fiókok: **BUKAREST**
BRASSO
NAGYSZESEN

Kedvező fizetési feltételek!
Garantált minőség!
Szenzációs árak!

most.

Mert pénz tényleg nincsen!

A pénz alatt nem a teaurált tőkéket, a bankoknál, a magántőkésekéknél vagy máshol esetleg felhalmozott milliárdokat értjük, hanem a pénzt, amelynek az én zsebemben, a te zsebedben, az ő zsebében kellene lennie. Azt a pénzt, amelyre az iparnak, a kereskedelemnek, a vállalkozónak volna szüksége, hogy üzemét, hogy üzletét folytathatja. Egy szóval azt a pénzt, amely eltűnt a forgalomból.

Pedig ezelőtt nem volt olyan váltóm, a melyet akármelyik bank a piacon le ne számított volna szívesen. Mi lesz? Nem tudja uram, hogy mi esz?

A vállalkozó:

— Hosszu idő után felvállalhattam végre valami munkát. Az elvégzendő munkára kaptam valami előleget, amelyet befektettem anyagba. Hogy a munkát tovább folytassam és elvégezhessem szükségem volna kétszáz ezer lejre. A

A visszavándorló betét

Az igazgató kérdés tehát: hol a pénz?...

Mert valahol lennie kell. Egészen köz tudomású dolog, hogy a bankokból hónapok óta szivárog vissza a pénz a betétesekhez. Néhány héttel ezelőtt, ugyancsak köz tudomás szerint, ugyszólván napok alatt milliárdokat szedtek ki a bankokból. Erdélyben épp úgy, mint az Ókariáságban, Bukovinában ugyanugy, mint Bessarábiában. Hova tűntek a százmilliók, sőt milliárdok, amiket a betétesek és hitelezők kivontak a bankokból és ezzel kivontak egyúttal a forgalomból is...?

Megpróbálunk fényt deríteni erre a titokzatos és föltűbb igazgató kérdésre. Színhely, az egyik bukaresti bank

Ami biztos...

Kis idő múlva többen is odaállnak a betétesztályhoz. Az egyik pénzt vesz, a másik pénzt vesz ki. Mindenesetre meg lehet állapítani, hogy

többen vannak azok, akik visznek. Egy kis intervallumban megkérdelem a betétesztály vezetőtisztviselőjét: hogy megy? Azt mondja, most már türethetően. A régi betétesek közül, akik még nemrég követelték vissza a pénzüket, sokan hozták vissza a kivett összegeket. De a bank most már elővigyázatosabb: lehetőleg csak kötött időre fogadják el a betéteket. Nem akarja magát annak kitenni, hogy újabb kellemetlenségek ériék, mert nincsen az a bank, amelyik egyszerre ki tudná fizetni az összes betéteseket...

Végül jön egy betétes, aki nagyobb összeget vesz ki. Pontosan háromszázhusz ezer lejről van szó. Megkérdelem, hogy mit csinál a pénzzel? Valami vállalkozás? Nem. Vett egy kis házat és most ki akarja fizetni annak vételárát. Azt mondja, hogy jó kis ház és főleg olcsó. Inkább abba fekteti a pénzét, mert — ezt sugva mondja, — ami biztos, az biztos...

MEGBUJT MILLIÓK...

A bank vezetőigazgatójával beszélünk és feltesszük neki a kérdést: — mondja, igazgató ur, hol a pénz?

Mosolyogva válaszol:

— A ládák fenekén! Ott van a sok pénz, amit a betétesek kivittek a bankból... Az elnyűtt régi bankjegyeket becsérték új popogós ezresekre és szépen elrakták a ládák fenekére.

Fogalma sincs arról, hogy itt és az országban mindenütt, hany százmillió fekszik így kamatoztatlanul és kironva a forgalomból.

Hogy ez a pénzvonás mit jelent a gaz-

bank, amellyel eddig dolgoztam, nem tud pénzt adni. Más bank sem ad, mert azt mondja, örül, ha a saját ügyfeleit láthatja el pénzzel. Most itt állok a féligkész munkával és tanácstalanul bámulok bele a levegőbe...

A gyáros:

— Két bankkal dolgoztam eddig. Az egyik külföldi volt, a másik belföldi. A külföldi bank pár hónappal ezelőtt minden indoklás nélkül felmondta a hitelt. Egyrészt már vissza fizettem, a másik része október elsején esedékes. Elme gyek a belföldi bankomhoz. Azt mondja, örül, hogy fenntarthatja a régi hitelkeretemet. Elme gyek egy másikhoz, egy harmadikhoz, egy tizedikhez, a válasz mindenütt egyforma: **nincs pénz!**... Ha gyorsan nem enyhül a hitelválság, kénytelen leszek beszüntetni az üzemet egyrészt, mert nem bírom forgótőkével.

... És folytatni lehetne tovább a kisiparossal, a mezőgazdával, a háztulajdonossal, a kereskedelmi vállalattal és mindenki vel, akinek nincsen annyi pénze, hogy a maga egzisztenciájával járó kiadásokat és kötelezettségeket fedezni tudja.

pénztárterme. Normális hétköznapi forgalom. Átutalások, váltóbefizetések, utalványi inkasszók... A betétesztálynál, ahol rövidebb ezelőtt még tolongás volt, most senki. A tisztviselő a körmeiket piszkálja, vagy mimelki a munkát. Végre jön valaki. Idősebb ur. Kihalsz a zsebéből egy betétkönyvet. Mosolyogva adja át a tisztviselőnek:

— Vissza hoztam a pénzt, amit egy hónappal ezelőtt elvittem. Nem tartom tovább otthon. Kár a kamatvesztéséért, nem igaz?

A tisztviselő visszamosolyog rá:

— Mennyi?

— Nem sok az egész. Csak nyolevan-ezer...

dasági életre, nem kell bővebben magyarázni. Nem tehetünk mást, minthogy megvárjuk, amíg a kedélyek lecsillapodnak és a bizalmiválság lassan eloszlik. Sokan már kezdik is belátni, hogy ma már nincsen mitől tartani, mert az a bank, amelyik megusza a válságot, biztonságot nyújt a betét számára és kezdik előkaparni a bankjegykötegeket a ládákban. — Napról-napra nő a betétvisszavándorlás, ami kétségtelenül kedvező tünet, de idő telik még el addig, amíg minden kivont takarékosági tőke újra bekerül az ország vérkeringésébe, a pénzforgalomba...

A JOBBIDŐKRE VÁRÓ VALUTÁSOK.

— Sokan külföldi valutákat vettek és abba fektették bele a pénzüket, mások ingatlanokat vásároltak.

Aki valutát vásárolt, az nemcsak a kamatot veszítette el, hanem még az árfolyamon is veszített

A villanytermelőik országos szövetsége!

Bukarest, szeptember 14.

Vasárnap délelőtt ült össze az ország villanytermelőinek és elosztóinak első kongresszusa, amelyet a fővárosi villany- és gázüzemek igazgatósága kezdeményezett, azzal a céllal, hogy külföldi mintára megalakítsák az áramszolgáltatók országos szövetségét és csatlakozzanak az energia-termelők és elosztók nemzetközi szövetségéhez. A kongresszuson több erdélyi városi és magánvillamos üzem igazgatósága is képviselteti magát.

Az országban eddig csak egy vidéki szervezete állott fenn a villanytermelőknél, még pedig Erdélyben, Nagyszeben székhellyel.

A nagygyűlést Dem. Dobrescu főpolgár-

Szept.
20-án

250.000.- Lei
főnyeremény

a Kolozsvári Mentő Sorsjáték V-lk húzásán. Minden sorsjegy részt vesz az összes húzásokban. Sorsjegyek kaphatók az összes tőzsdékben, üzletekben, borbélyoknál és a főbizománysnál: **Brassóban Derzsy Géza Strada de Mijloc 163. Bukarestben B. Saharovici, Str. Sfil Apos-toli 28. Postai rendeléseknél 119 Lei vagy 69 Lei küldendő a Központi Sorsjegyirodához Cluj, Str. Memorandului 16. sz**

és most várja, de hiába, várja, hogy az árfolyamvesztéseget behozza, mert a lej stabil, valuta is van elég az országban úgy, hogy ezeknek semmi reményük sem lehet arra, hogy a magasabb árfolyamon különösen pedig a zügforalomban annakidején beszerzett külföldi fizetőeszközöket olyan árfolyamon váltsák vissza lejjre, ahogyan beszerették.

— Még a legcélszerűbben azok jártak el, akik — ha már kivették pénzüket a bankból —, ingatlant vásároltak. Az ingatlan most olcsó, reális befektetés, ezenkívül nem is jelenti a pénznek a forgalomból való kivonását, ellenkezőleg az a pénz, amit az ingatlan vételára fejében kifizettek, újabb elhelyezkedést keres, egyrésze pedig visszakerül a bankokhoz, minthogy a legtöbb háztulajdonosnak tartozása van.

MIÉRT NINCSEN HITEL

— Ha el is fogadjuk azt, vetettük közbe, hogy százmilliókra rugnak azok az összegek, amelyek a ládákban eltüntetve fekszenek, mivel magyarázható az, hogy ugyszólván senki sem kaphat ma hitelt és senkinek nincsen pénze?

— Ennek elsősorban az a magyarázata, hogy

jelentős külföldi hiteletet kell visszafizetniük a bankoknak és olyan vállalatoknak, amelyek állandó külföldi kölcsönöket vettek igénybe.

Másodsorban az a baj, hogy az ország lakosságához és a gazdasági pénzügyi viszonyait

keves bankjegy van forgalomban. A helyzet azonban napról-napra enyhül, mert amint mondtam, a ládákban is előkerülnek megint az ezresek és hozzák vissza a bankokba...

KEVES A PÉNZ

Ami a pénzforgalmunkat illeti, ebből az aporoból ideiktatjuk az alábbi statisztikát:

Franciaországnak például, 1913-ban, 59.800.000 lakosság mellett 5 milliárd 714 millió aranyfrank bankjegyforgalma volt. 1930-ban 41.200.000 lakosság mellett a bankjegyforgalom 76 milliárd 156 millió papirfrank volt, ami 11 milliárd 500 millió aranyfranknak felel meg, vagyis majdnem kétszer akkora, mint a háború előtt.

Romániának ezzel szemben, 1913-ban, 437 millió 182 ezer aranylej bankjegyforgalma volt 7.772.000 lakos mellett. — 1930-ban a bankjegyforgalom 18 millió lakosság mellett, 19 milliárd 605 millió papirlej volt, ami 612 millió aranylejek felel meg, holott — ha a francia helyzetet vesszük alapul, — Románia bankjegyforgalmának 32 milliárd 500 milliónak kellene lennie...

Ezzel szemben a bankjegyforgalmunk ma is csak 22 milliárd körül mozog. Ez azonban csak a pénz elégtelenségéhez ad magyarázatot, de nem arra a kérdésre, hogy hol a pénz, az a pénz, amelyet kivontak a forgalomból! Ez a pénz, legalább is egyelőre, amint azt bankigazgató informátorunk mondja, — a ládákban fekszik. Legalább is nagyrésztben. Ezért nincsen pénz. Nekem se, neked se, neki se. Senkinek...

POGÁNY MARCELL.

Eldöntetlenül végződött az IAR-Brasovia mérkőzés

A BMTE gólzáporral, az Olympia nehezen győzött a brassói bajnokságban.

Brassó, szeptember 14.

A brassói bajnoki mérkőzések, amelyek a múlt vasárnap vették kezdetüket, gözerővel folynak. Valamennyi együttes megjelent már a mezőnyön és a csapatok formáját tekintve, továbbra is érdekes bajnoki küzdelmek várhatók. Szombaton és vasárnap a következő eredmények voltak:

SZOMBAT:

BMTE-CFR 5:0 (2:0).

A munkáscsapat jól és lelkesen játszott. A nagyarányú győzelmet megérdemelte. A vasutasok gyenge összeállítása egyúttal szorított. A jó garnitúrájuk még nincs leigazolva bajnoki mérkőzésekre.

A 10-ik percben Ferenci rugja a vezető gólt, amelyet a 25-ik percben Blebea góljá követ. A második félidő 20-ik percében Bálint, majd Bakó és újból Ferenci góloznak.

A BMTE végig nagy fölényben volt. Legjobb embereik Kovács, Ferenci, Bakó és Blebea voltak. — A CFR „bajnoki” csapata szűre.

Biró: Chirilla.

BMTE ifj.-CFR ifj. 3:0 (2:0).

VASÁRNAP:

IAR-Brasovia 1:1 (1:0).

Az IAR mindvégig tíz emberrel játszott, középsatára, Gece nélkül. Az első félidőben a repülőgépi csapat, a második félidőben a Brasovia volt jobb. Az eredmény reális.

A vezető gólt az IAR rugja. A 15-ik percben veszélyes támadásnál Berta és Bölöni egyszerre ugrik a labdának, amelyet Bölöni tévesen saját hálójába fejel. 1:0 öngól. A félidő végéig változatos, erős iramu mérkőzés, az eredmény azonban szünetig marad.

A második félidőben a Brasovia nagy tempót diktál és a 37-ik percben eléri a kiérdemelt egyenlítő gólt: Takó szép kornerét ötös vonalról Kóthi hálójába fejel.

A Brasovia továbbra is veszélyesen támad, de a győztes góltól különösen Gelb kitűnő játéka megvédi az IAR hálót. Kivüle Hecht volt még kitűnő.

A Brasoviából Kóthi és Gönczi tűntek ki.

Geller nagyszerűen irányította a csatársort. Biró: Radulescu (Bukarest).

Olympia-Victória 5:3 (2:1).

Már az első percekben Ludwig III. megszerezte a vezetést az Olympiának és a játék képén úgy látszik, hogy a szász csapat nagy gólaránnyal fog győzni. Ezután egy tizenegyes hagynak kiaknázatlanul. Az Olympia továbbra is állandó támadásban van és a 20-ik percben sorozatos kapuralövés után Braun megszerezte a második gólt. A Victória a 35-ik percben rugja az első gólját, Benedek II. révén. Az akciónál Kravatzki Olympia háttér megsejtül és az első félidő végéig elhagyja a pályát.

A második félidő elején a Victória váratlanul nagy fölénybe került. Benedek II. szép korneret rug, mely Kravatzki hálójába pattan. 2:2. Honigberger újra vezetéshez juttatja csapatát, amelyet azonban Balog rövidesen kiegyenlített. 3:3. A továbbiakban a Victória csatársora gólképtelen.

Az Olympia erősen támad. Renner lövése kapufáról pattan hálójába. Henisch átjatsza magát a védelmen és bevágja az ötödik gólt.

A győztes csapat legjobbjai: Zechner, a kis Ludwig III. és Henisch voltak.

A Victóriából jó volt Benedek, Pesztrea és Tóth.

Biró: Kiss György.

IAR ifj.-Brasovia ifj. 6:2 (3:1).

Olympia ifj.-Victória ifj. 5:3 (1:1).

Az eddigi mérkőzések alapján a brassói bajnokság állása a következő: 1. BMTE 3 pont. 2. Olympia 3 pont. 3. Ivria 3 pont. 4. Brasovia 1 pont. 5. IAR 1 pont. 6. 7. Victória és CFR pont nélkül.

Brassói utcai csapatok eredményei:

Bástya-Aripa 4:0 (2:0).

Bástya-Titan (Azuga) 2:1 (1:1).

FEKETEHALOM:

Vénus-Soimi Barsei 3:2 (3:1). Rendkívül gyors és erős mérkőzés. Góllövők: Seceleanu, Kelemen és Lázár.

Vénus II.-Soimi Barsei II. 1:0 (1:0). Góllövő: Szabó III.

Gólzáporral győztek a nagy csapatok a magyar ligában

Budapest, szeptember 14.

A magyar ligabajnokság második fordulójára sem hozott meglepetést. A vezető egyesületek biztos győzelmeket arattak és sok gólt tartalékolnak a sivarabb eredmények idejére. Távirati jelentéseink a következők:

Bocskai-Nemzeti 3:1 (3:0).

A Nemzeti csapatának pünkösdi királysága ezzel végetért. Nem vezet többé a bajnoki

listán. A gólok közül kettőt Mátéffy, egyet Vince rugott. A Nemzeti egyetlen gólját Belcsik lőtte.

Ujpest-Kispest 6:1 (3:0).

A múlt évi bajnok könnyen győzött. Az első félidőben P. Szabó két gólt lőtt, majd Avar egyet. Szünet után Avar, P. Szabó és Sáros a góllövők. A Kispest vigaszgólját Steiner rugta.

Egészségügyi műszaki vállalat

Fürdőszoba, központi fűtés szellőztetőrendezések. Vízvezetési és csatornázási munkálatok, szakmérnöki tervezés és vezetés mellett

KERTÉSZ HENRIK BRASSÓ.

Urileányok és asszonyok

Női ruha-varrást, szabást és iparművészetet tökéletesen megtanulhatnak, úgy magánhasználatra, mint iparüzés céljaira a varróiskolában. — Külön szabásati tanfolyamok. — Kezdődik szept. 1-én. BRASSÓ. SZENT-JÁNOS-UTCA 5.

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő:

Brasov-Brassó, Kapu-utca 56-58. Telefon-interurbán (szerk. és kiadóhivatal) 1-77 és 82
Bucuresti-Bukarest I, Bulevardul Șehitu Măgureanu 21. — Telefonszám: 363-64

ABRASSOI LAPOK nyomdavállalatának kiadása és cenzúrája, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsófehérvármegyei részére: Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Bukarest: Dán Dániel Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Déva: Str. S. Barna 10. (Oszán Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (vált Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád, Str. Bererie 1. (Sörház-utca) — Marostordamegye: Szabó Jenő Címe: Marosvásárhely, Strada Reghiului 10. — Nagyszeben: Strada Turnului 13. (Szigetváry László) — Nagyszeben: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár- és Máramarosmegye: (Szöke György) Szatmár, Str. Sincal 7. Szilágyssomlyó: (Heller Ernő) — Temesvár: Gyárfás-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dienes József.)

Központi szervezők, pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálnak.

III. kerület-Somogy 2:0 (1:0). Ferencváros-Budai 7:1 (3:1).

A gólszeria Kárpáti öngóljával kezdődik, majd Turay labdája hull kétszer hálóba. Félidő előtt Fodor szepit az eredményen. Szünet után Takács II. (2), Turay és Sárosi további gólokkal terhelik a Budai „11” kapuját.

Hungária-Attila 5:0 (0:0).

Meglepetésszerűen, az első félidő gól nélkül telik el. A második félidőben a Hungária csatársora felfejlődik és Cseh II. (3), Kalmár és Hirzer góljaival biztosan nyeri a mérkőzést.

Pécsbaranya-ETCF 2:0 (2:0). Másodosztályú ligabajnoki mérkőzés.

↓ BUDAPEST STAFÉTABAJNOKSÁGAL. Budapestről táviratozzák: A ma délután megtartott stafétabajnokságok a következő eredményekkel végződtek:

4-szer 100 m. staféta: 1. BBTE csapata, 43.2 mp. 2. MTK 43.3 mp.

4-szer 400 m. staféta: 1. BBTE 3 perc 28.4 mp. 2. MAC 3 perc 31 mp.

4-szer 1500 m. staféta: 1. Törekvés 17 perc 28.2 mp. 2. MAC 17 perc 31.4 mp.

Ausztria-Németország 5:0 (2:0)

Bécs, szeptember 14.

A két ország válogatott labdarúgójának találkozásából Ausztria ismét nagy gólarányú győzelemmel került ki. Mint emlékeztet, leg-

utóbb 6:0 arányban kaptak ki a németek osztrákoktól.

Délnémetország-Ausztria atlétikai mérkőzést a délnémetek nyerték 55:48 pontarányban.

Halálos szerencsétlenség egy franciaországi autóversenyen

A nézők közé rohant autó három ember megölt és tizenhárman súlyosan megsebesültek

Páris, szeptember 14.

A Nanci közelében megtartott autóversenyen egyik versenyző autója a nézők közé rohant. A szerencsétlenség színhelyén három halott maradt, míg tizenhárom néző súlyos sebesülésekkel került kórházba.

A versenyen még egy súlyos szerencsétlenség történt. Az egyik autóba, mely benzint vitt fel,

teljes sebességgel belerohant egy versenyző autó.

Az álló autó lángbaborult és a vezetője súlyos égési sebeket szenvedett, hogy rövidesen behalt.

A repülőgép új gyorsasági világrekordja: 547 kilométer

London, szeptember 14.

A vasárnap lezajlott Schneider-kupa versenyt az angol Boothmann nyerte meg, 340.08 mérföldnyi, azaz 547 kilométer és 189 méter óránkénti sebességgel.

Az eddigi rekord óránként 528.755 kilométer volt.

A külföld humora

A JÓSZIVÜ BETEG

— Mi az, ilyen drága orvosságot náltatsz és most kiöntöd az egészt?

— Hát tudod, elmentem az orvoshoz, mert az orvosoknak is kell élniük; megcsináltattam az orvosságot, mert a gyógyászatoknak is kell élniük; de bizony nem veszem, mert nekem is kell élnem. (Ric et Rac.)

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Eladó International teherautó, 4 hengeres, 6 kapcsolós, 1 és fél tonnás, keveset használt (32000 km-t futott) teljesen jó állapotban, érdeklődők megtekinthetik a tulajdonosnál. Szöke István szígyártó, Odorheiu. 14820

Fűszerkereskedés berendezést vennék kisebb falusi üzlethez. Pataki Ferenc, Surcea-Szörce, Treiscaune, posta Kovászna. 14830

Megvételre kerestetik jókarban levő 24 "os „BRÜNN KÖNIGSFELDER” gyors gatter. Cim: MATEI JONESCU, Borsec. 14823

Allást keres

FÉNYKÉPÉSZSÉGED kereszteni, szakmában teljesen jártas, elsőrendű munkatér, állást keres. Cim 14831 sz. a. a brassói kiadóban.

Gazdasszonyok, főzőnők, esetleg az összes házi teendőket elvégzésére ajánlkozik, gyakorlott, jócsaládból való nő. Ajánlatokat „Megbízható” jellegre a brassói kiadó továbbítja. 14829

Lakás

Kiadó kertre nyíló butorozott szoba magányos nőnek, vagy iskolás leánykának. Esetleg teljes ellátással. Cim: Brassó, Vasu-utca 25. I. em. 14723

Keresek 2 vagy 3 szoba fürdőszobás lakást október 1-re Cimeket „Modern” jellegre a brassói kiadóba kérem. 14790

Brassó főuccájában modern nagy üzlethelyiség lakással együtt kiadó. Érdeklődni Friedmann Mária, Brassó, Kórház-utca 18. 14827

Napos, portmentes helyen kétszer 1 szoba-konyhából álló ház jutányos áron eladó. Brassó, Lövész-utca c 33. 14824

Házasság

AMERIKAI ALLAMPOLGÁR, negyvenkilenc éves független keresztény férfi vagyok. Vállalkozó, Idehaza is tekintélyes vagyonnal rendelkezem, amiből gondtalanul megélhetünk, ámbár jövődöbelim kívánságára még néhány évre áthajózhatnánk Amerikába. Hozományra nem tekintek, jóra való, drék, magamhoz illő hölgyet feleségül vennék. Választ: „MAGYAR ASSZONY” jellegre a brassói kiadóhivatalába kérek.

GAZDÁLKODÓ család, csnosnak mondott huszonéves árva vagyok. (Keresztény). Szeretnék hamarosan férjhez menni. Ha jövődöbelim gazdálkodni óhajtat, benősihet birtokomba, de készpénzé is tehetjük vagy bérbe adhatjuk. Komolytalanok ne irjanak. Levelet „ELSŐ KÍSÉRLET” jelleggel a brassói kiadóhivatal továbbítja.

Vegyes

Lábadozók, üdülők, olcsó elátást kapnak magaslati levegőt, napos, portmentes villában, Brassó, Postarét 15-b. 14716

Tanuljatok románul, franciául, angolul, németül, írolamát, kereskedelmi levelezést, nyelvtanároktól. Egyenkénti és csoport tanítás bármikor urak és hölgyek részére. Szeptemberben új tanfolyam kezdődik. Speciális könyvelés, helyesírás és gépírástanítás (50 írógép). Német angol, francia és román gyorsírás, vidékiek részére levelezés útján. Beiratkozás naponta. Ingyen prospektusok. Berlitz-iskola, Bucuresti, Strada Sărină 14. Telefon 364-98. 14771

Röntgenvizsgálat tüdő, szív, gyomor, bél, csak 300 lej. Institut Elektromedical, Bukarest, Grivitei 104. 14821

Társ kerestetik 60.000 lejjel. Pénze biztosítva. Leveletet „Elemezés” jellegre a brassói kiadóba. 14832

Könyvek

Hires szerelmesek könyve: gazdagon illusztrálva, kötetként 50 lej. Boccaccio 100 el. szelvései, Casanova emlékiratai, Don Juan a szerelem fejedelmének emlékiratai, Faubla lovag szerelmi kalandjai, Hoptameron 70 szerelmi történet, Pompadour márkine kalandjai, Don Juan intim kalandjai, Mantegazza, A szerelem éltetne. Vidékre portó 10 lej. Megrendelhetők a Brassói Lapok könyvosztályától.

Milliók Könyve. Tartalmazza a legkitűnőbb idegen író munkáit, kiváló magyar fordításban. A 150-170 oldalas könyvek ára kötetenként: 4 lej. Courths Mahler: A film csillag, Courths Mahler: Marlen titka, Stratz Rudolf: A gyódtalan trón, Trilby, Marlene Lilian Lissy: Solvayg dala, Dankit: A levegő hajótöröttjei, Kosáryné Réz Lola: Zsiska pénze. Postaköltség 10 lej. utánvétellel 16 lej. Megrendelhetők a Brassói Lapok könyvosztályában. 1474

Hölgyek! Die Schöne Wiernerin, Record, Párisi Diva havonként megjelenő szabás mintás divatlapok állandóan kaphatók; számonként 4 lejért, vidékre portóval 4 lej. A pénz legélszerűbb leyegekben küldeni. Brassói Lapok Könyvosztálya.

Páratlan olcsóság, csak 5 egy detektív-regény. A 113 percsomó, Egy nagystill szelvény, A kísértet tanya, mediciek töre, Jajkiáltás a világról, Egy álarcos bál telmei, A fehér kastély, A titokzatos villa, Az an Amig az álarc lehull, Egy szaka a Berviczky kastélyban, A rádium halál, végzetes szony, Az olajlámpás, Nyom a hóban. 15 kötet 75 lejért. Az összes szám megrendelésénél portómentesen szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

FIATALOK tanácsadója Szerelmi levelező, kiegészítő társaság illemszabályaival. Bolygonyelv, virágnyelv, stb. Ár színes borítólappal 40 lej.